

“Protection, promotion, and touristic valorisation of Adriatic maritime heritage”

Priority Axis: Environment and cultural heritage

3.1 – Make natural and cultural heritage a leverage for sustainable and more balanced territorial development

D 3.1.3 – Action Plan Malinska

WP3 - DEVELOPMENT OF THE CULTURAL-TOURISM DESTINATION
ACT. 3.1 - STRATEGIC DOCUMENTATION FOR THE DEVELOPMENT OF THE
COMMON TOURISM DESTINATION

07 / 2020

PARTNER IN CHARGE:
PP1 – Municipality of Malinska-Dubašnica

Status (Final 1.0)
Distribution (Public)

Akcijski plan održivog razvoja turizma za općinu Malinska – Dubašnica

ZAŠTITA, PROMOCIJA I TURISTIČKA VALORIZACIJA JADRANSKE POMORSKE BAŠTINE –
ARCA ADRIATICA

Srpanj, 2020.

Impresum

Naziv projekta:

Zaštita, promocija i turistička valorizacija jadranske pomorske baštine – ARCA ADRIATICA

Dokument:

Akcijski plan održivog razvoja turizma za općinu Malinska – Dubašnica

Naručitelj:

Općina Malinska – Dubašnica

Izvršitelj:

QUANARIUS d.o.o.

Istraživački tim:

Nedo Pinezić
Dr. sc. Sanda Grudić Kvasić

Mjesto i datum:

Krk, 31. 7. 2020.

SADRŽAJ

SAŽETAK	4
SUMMARY.....	5
1. UVOD	6
1.1. Ciljevi projekta.....	6
1.2. Metodološki okvir	7
2. TEORIJSKE OSNOVE ODRŽIVOG RAZVOJA TURIZMA I SUVREMENI TURISTIČKI TRENDOVI	11
2.1. Definicija i principi održivog razvoja turizma	11
2.2. Suvremeni trendovi relevantni za razvoj održivog turizma općine Malinska – Dubašnica	13
3. ODRŽIVI TURIZAM OPĆINE MALINSKA - DUBAŠNICA U PROJEKTU ARCA ADRIATICA.....	15
3.1. Smjernice razvoja održivog turizma u okviru EU projekta Mala barka 2.....	15
3.2. Jedinствена priča o pomorskoj baštini projektnog područja	18
3.3. Master plan razvoja pomorskog turizma u okviru EU projekta Mala barka 2	19
3.4. Smjernice razvoja turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini.....	20
4. ANALIZA STANJA TURIZMA OPĆINE MALINSKA - DUBAŠNICA.....	22
4.1. Uvodna razmatranja	22
4.2. Analiza turističkog prometa	22
4.3. Smještajni kapaciteti	24
4.4. SWOT analiza	26
5. JEDINSTVENI TURISTIČKI PROIZVOD „ARCA ADRIATICA MALINSKA – DUBAŠNICA“	28
5.1. Elementi novog turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica	28

5.1.1. Atrakcije pomorske baštine turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica	29
5.1.2. Tematizacija ponude turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica.....	33
5.1.3. Simbioza pomorstva, poljoprivrede i turizma	36
5.2. Upravljanje novim turističkim proizvodom Arca Adriatica Malinska – Dubašnica	37
5.2.1. Primjer dobre prakse upravljanja turističkim proizvodom	38
5.2.2. Prijedlog upravljanja turističkim proizvodom Arca Adriatica Malinska - Dubašnica.....	39
5.2.3. Prijedlog kreiranja destinacijskih paketa ponude u okviru proizvoda Arca Adriatica.....	39
5.2.4. Digitalni marketinški alati	41
5.3. Plan aktivnosti implementacije turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica	43
6. ZAKLJUČAK.....	53
6.1. Izvori financiranja projekata	53
6.2. Promocija novog turističkog proizvoda	56
6.3. Centar izvrsnosti Arca Adriatica	57
6.4. Zaključna razmatranja	58
LITERATURA.....	60
POPIS TABLICA.....	61
POPIS SLIKA	62
POPIS GRAFIKONA	63
POPIS PRILOGA.....	64
PRILOZI.....	65

SAŽETAK

Izrada **Akcijskog plana razvoja održivog turizma za općinu Malinska – Dubašnica** sastavni je dio projekta pod nazivom **Zaštita, promocija i turistička valorizacija jadranske pomorske baštine – ARCA ADRIATICA** iz programa prekogranične suradnje Interreg u partnerstvu dviju zemalja: Italije i Hrvatske. Projektni partneri su: Primorsko - goranska županija kao vodeći partner, Općina Malinska – Dubašnica, Turistička zajednica Kvarnera, Ekomuzej Kuća o Batani Rovinj, Općina Tkon, Općina Cervia, Općina Cesenatico – Pomorski muzej, Mediteranski agronomski institut u Bariju, Općina San Benedetto del Tronto i Ca Foscari Sveučilište u Veneciji.

Cilj predmetne studije je bio oblikovati novi turistički proizvod temeljen na pomorskoj baštini općine Malinska – Dubašnica, koji promiče principe održivog turizma, a s dugoročnim ciljem osiguranja dobrobiti za lokalnu zajednicu, poticanja gospodarskog rasta te promocije i očuvanja maritimnog i kulturno-povijesnog nasljeđa općine Malinska – Dubašnica.

U cilju ostvarenja zadanih projektnih ciljeva, izrada Akcijskog plana održivog turizma za općinu Malinska - Dubašnica temeljena je na partnerskom pristupu svih dionika uključenih u razvoj turizma općine Malinska – Dubašnica. Osim kabinetskog i terenskog istraživanja, organizirane su i radionice na kojima su ispitani stavovi pružatelja turističkih usluga, stručnjaka pomorske baštine i svih ostalih koji će svojim znanjem i iskustvom doprinijeti kvaliteti izvedbe te povećati vjerojatnost uspješne implementacije i održivosti novog turističkog proizvoda.

Smatra se da će predložene mjere i aktivnosti turističkog proizvoda **Arca Adriatica Malinska – Dubašnica** doprinijeti daljnjem razvoju općine Malinska - Dubašnica kao konkurentne i prepoznatljive turističke destinacije, čija je turistička ponuda usklađena sa suvremenim turističkim trendovima i zahtjevima turističke potražnje.

SUMMARY

The development of the **Sustainable Tourism Action Plan for the Municipality of Malinska - Dubašnica** is an integral part of the project entitled **Protection, promotion and touristic valorisation of Adriatic maritime heritage – ARCA ADRIATICA** from the cross-border cooperation program Interreg in partnership between Italy and Croatia. Project partners are: Primorje - Gorski Kotar County as the leading partner, Municipality of Malinska - Dubašnica, Kvarner Tourist Board, Ecomuseum Batana House Rovinj, Municipality of Tkon, Municipality of Cervia, Municipality of Cesenatico - Maritime Museum, Mediterranean Agronomic Institute in Bari, Municipality of San Benedetto del Tronto and Ca Foscari University of Venice.

The main aim of the study was to create a new tourist product based on the maritime heritage of the municipality of Malinska – Dubašnica, in accordance with sustainable tourism principles, and with the long-term goal of providing local community wellbeing, economic prosperity and maximum protection of maritime and cultural-historical heritage of Malinska – Dubašnica region.

In order to achieve the defined project goals, the development of the Sustainable Tourism Action Plan for the Municipality of Malinska - Dubašnica is based on a partnership approach of all stakeholders involved in Municipality of Malinska – Dubašnica’s tourism development. In addition to desk and field research, workshops were organized to examine the attitudes of tourism service providers, maritime heritage experts and all others whose knowledge and experience will contribute to the quality of performance and increase the likelihood of successful implementation and sustainability of a new tourism product.

It is believed that the proposed measures and activities of the tourist product **Arca Adriatica Malinska - Dubašnica**, designed in a socially and environmentally acceptable way, will contribute to the further development of the municipality of Malinska - Dubašnica as a competitive and recognizable tourist destination, whose tourism offer is in line with contemporary trends in the tourism market.

1. UVOD

Izrada „Akcijskog plana razvoja održivog turizma za općinu Malinska – Dubašnica“ sastavni je dio projekta pod nazivom „Zaštita, promocija i turistička valorizacija jadranske pomorske baštine – ARCA ADRIATICA“ iz programa prekogranične suradnje Interreg u partnerstvu dviju zemalja: Italije i Hrvatske. Projektni partneri su: Primorsko - goranska županija kao vodeći partner, Općina Malinska – Dubašnica, Turistička zajednica Kvarnera, Ekomuzej Kuća o Batani Rovinj, Općina Tkon, Općina Cervia, Općina Cesenatico – Pomorski muzej, Mediteranski agronomski institut u Bariju, Općina San Benedetto del Tronto i Ca Foscari Sveučilište u Veneciji.

Projekt ARCA ADRIATICA dio je programa prekogranične suradnje Italija – Hrvatska unutar prioritetne osi 3: Okoliš i kulturna baština, sa specifičnim ciljem 3.1: Učiniti prirodnu i kulturnu baštinu snažnom za održiv i uravnotežen teritorijalni razvoj. Ovaj projekt temelji se na znanju kapitaliziranom iz EU projekta Mala barka i Mala Barka 2, oba sufinancirana iz programa Interreg Slovenija – Hrvatska. Na to se iskustvo oslanja i predmetni akcijski plan. Točnije, Akcijski plan razvoja održivog turizma za općinu Malinska – Dubašnica je dokument koji se izrađuje radi osmišljavanja mjera i aktivnosti kojima će se razviti turistički proizvod baziran na pomorskoj baštini na području općine Malinska - Dubašnica, uz istovremeno očuvanje postojećeg pomorskog nasljeđa.

1.1. Ciljevi projekta

Glavni cilj projekta Arca Adriatica (u daljnjem tekstu: Projekt) je razvoj zajedničkog turističkog proizvoda baziranog na načelima društvene i ekološke održivosti koji ujedno valorizira, čuva, štiti i promiče bogatu pomorsku baštinu Jadranskog mora kao pograničnog područja Italije i Hrvatske. Projekt će na području uključenih partnera maksimalno zaštititi postojeću materijalnu i nematerijalnu pomorsku baštinu te je kroz niz mjera sustavno iskoristiti kako bi se razvio i zaživio zajednički turistički proizvod. Tematski turizam je trend u svijetu, i za razliku od masovnog koji je trenutno dominantan u obalnom području obiju država, nije vezan za ljetni period, odnosno, turisti ga vole i žele konzumirati u periodima kada nema gužvi. Dakle, idealan je za rješavanje općeg problema turističke sezonalnosti.

Prekogranična suradnja multiplicira efekt jer zajednički razvoj garantira veću kvalitetu, uspješnost i razmjenu turista. Pomorska baština predstavlja golemi, neiskorišteni turistički potencijal obiju država. S obzirom na trend promjene navika turista koji su sve više mobilni te za vrijeme svojega boravka žele posjetiti više mjesta i država, jadranska regija u tom kontekstu predstavlja područje koje turisti doživljavaju kao jedinstven prostor. Razvojem i promicanjem zajedničkog turističkog proizvoda postajemo jedinstveno turističko područje. Integrirani prekogranični kulturno-turistički proizvodi povezat će sadržaje te povećati ekonomsku, društvenu i kulturnu prekograničnu razmjenu. Turistički subjekti promovirat će dvije prekogranične regije kao jednu integralnu prekograničnu destinaciju, promovirajući sličnosti regija i komplementarnost zajedničke kulturne ponude.

Ključni rezultati bit će veća vidljivost uključenih destinacija, povećanje dostupnosti pomorske baštine svim skupinama društva (virtualni muzeji, muzeji na otvorenom, interpretacijski centri), povećanje broja posjetitelja u pograničnom području, povećanje broja trajno zaštićenih elemenata pomorske nematerijalne i materijalne baštine (kroz interpretacijske centre, virtualni muzej, bazu pomorske baštine, tehničke karakteristike plovila), povećanje turističke infrastrukture temeljene na pomorskoj baštini (interpretacijski centar u Malinskoj, obnova malih barki koje će biti živi primjeri i izložci u lučicama i na regatama), povećanje broja educirane djece i posjetitelja o pomorskim zanatima i vještinama (Akademija pomorskih zanata i vještina) i prepoznavanje cijelog obalnog pograničnog područja kao jedne turističke destinacije (kroz intenzivnu zajedničku promotivnu kampanju).

Specifični cilj Akcijskog plana razvoja održivog turizma za općinu Malinska - Dubašnica je proizvesti dokument koji sadrži mjere i aktivnosti razvoja jedinstvenog turističkog proizvoda koji se temelji na pomorskoj baštini ove turistički značajne destinacije Primorsko – goranske županije, i to na društveno i ekološki prihvatljivi način.

1.2. Metodološki okvir

Izrada Akcijskog plana održivog turizma za općinu Malinska - Dubašnica temeljena je na partnerskom pristupu svih dionika uključenih u razvoj turizma općine Malinska – Dubašnica. Putem održanih radionica, kao i neformalnih razgovora i intervjua, ispitani su stavovi

pružatelja turističkih usluga, stručnjaka pomorske baštine i svih ostalih koji će svojim znanjem i iskustvom doprinijeti kvaliteti te povećati vjerojatnost uspješne implementacije i održivosti novog turističkog proizvoda. Poseban su doprinos u tome dali predstavnici Općine Malinska - Dubašnica, lokalne Turističke zajednice i Centra izvrsnosti. Također, u cilju istraživanja primjera dobre prakse upravljanja turističkim proizvodom, u sklopu projekta izvršeno je terensko istraživanje koje je uključilo i posjet općini Svetvinčenat u Istri.

Akcijski plan razvoja održivog turizma za općinu Malinska - Dubašnica temeljen je na postojećim strateškim dokumentima razvoja održivog turizma predmetnog područja, kao i specifičnih smjernica koje se odnose na razvoj turističkih proizvoda na temu pomorske baštine. Prema tome, temelj za izradu Akcijskog plana predstavljaju sljedeći dokumenti:

- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine,
- Strateški marketinški plan hrvatskog turizma za razdoblje 2014. – 2020. godine,
- Strateški plan Ministarstva kulture 2019. – 2021. godine,
- Strateški plan razvoja turizma Kvarnera sa strateškim i operativnim marketing planom Kvarnera 2016. – 2020. godine,
- Razvojna strategija Primorsko – goranske županije 2016. – 2020. godine,
- Lokalne strategije razvoja,
- Studija stvaranja baze podataka pomorske, povijesne i kulturne baštine, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, 2015.,
- Postojeća Baza pomorske baštine Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka,
- Mala barka 2 - Master plan razvoja pomorskog turizma, Priča o pomorskoj baštini, Smjernice razvoja održivog turizma na temu pomorske baštine za cijelo prekogranično područje, Završno izvješće i Akcijski planovi.

Pored analize relevantnih dokumenata, organiziranja radionica s ključnim dionicima (fokus grupe) i provođenja intervjua s izabranim nositeljima turističke ponude, u izradi Akcijskog plana korišteni su i sekundarni izvori podataka. U sadržajnom smislu, temeljne sastavnice predmetnog Akcijskog plana su, stoga, sljedeće:

- teorijske osnove održivog razvoja turizma,

- suvremeni trendovi relevantni za budući razvoj turizma općine Malinska - Dubašnica,
- smjernice razvoja turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini općine Malinska – Dubašnica,
- analiza stanja turizma općine Malinska - Dubašnica,
- SWOT analiza i tržišne mogućnosti općine Malinska - Dubašnica,
- elementi novog turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica
- plan aktivnosti implementacije turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica.

Akcijskim su planom definirane mjere i aktivnosti triju temeljnih atrakcija pomorske baštine, uvažavajući pritom prihvatne kapacitete odnosno procjene rizika od uništavanja atrakcija turističkom eksploatacijom. Naime, cilj ovog Akcijskog plana je i očuvanje pomorske baštine, a ne samo stvaranje novog turističkog proizvoda. U tom smislu, Akcijskim su planom posebno razrađene sljedeće komponente:

- detaljan opis mjera i aktivnosti razvoja destinacije s ciljem valoriziranja pomorske baštine u turističke svrhe i očuvanja postojeće pomorske baštine;
- mjere provedbe koje sadržavaju organizacijski, infrastrukturni i administrativni aspekt;
- aktivnosti razvoja turističkog proizvoda i prezentacije pomorske baštine koje uključuju sljedeći sadržaj:
 - ✓ razvoj javne turističke infrastrukture,
 - ✓ primjena u smještajnim i drugim ugostiteljskim objektima,
 - ✓ manifestacije,
 - ✓ program suvenira,
 - ✓ usluge za posjetitelje,
 - ✓ promocija,
 - ✓ organiziranje kroz sustav Centara izvrsnosti.
- definicija zrelosti provedbe, prioriteta ulaganja te izvora financiranja svih predviđenih aktivnosti.

Akcijski plan je izrađen na način da se novi turistički proizvod može lako uključiti u postojeću turističku ponudu destinacije, odnosno povezati s pomorskom baštinom Primorsko-goranske

županije, ali i šire jadranske regije. Drugim riječima, predložene aktivnosti i programi su osmišljeni na način da, djelomično ili u cijelosti, pružaju mogućnost povezivanja sa sličnim i kompatibilnim turističkim sadržajima destinacije, regije i preostalih područja uključenih u provedbu Projekta.

2. TEORIJSKE OSNOVE ODRŽIVOG RAZVOJA TURIZMA I SUVREMENI TURISTIČKI TRENDVI

Akcijski plan razvoja održivog turizma za općinu Malinska - Dubašnica je dokument koji se izrađuje radi osmišljavanja mjera i aktivnosti kojima će se razviti turistički proizvod baziran na pomorskoj baštini općine Malinska - Dubašnica, temeljen na principima održivog razvoja koji ima za cilj očuvanje postojeće pomorske baštine, okoliša te ostalih prirodnih i kulturnih znamenitosti prostora. Stoga se u nastavku, a u cilju boljeg razumijevanja projektnih rješenja, sažeto definiraju pojmovi održivog razvoja i održivog turizma te prikazuju suvremeni trendovi i kretanja na turističkom tržištu.

2.1. Definicija i principi održivog razvoja turizma

Koncept **održivog razvoja** se u znanstvenoj i stručnoj literaturi pojavljuje osamdesetih godina 20. stoljeća kada se, prema definiciji Svjetskog savjeta za okoliš i razvoj (*World Commission on Environment and Development – WCED*) sagledava kao „razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnje generacije pri tome ne umanjujući mogućnost budućim generacijama da zadovolje svoje potrebe“ (WCED, 1987). Drugim riječima, održivi razvoj promovira kontrolirani rast, maksimalno očuvanje i racionalno korištenje resursa, a u cilju osiguranja dugoročnog gospodarskog i društvenog razvoja.

Koncepcija održivog razvoja je posebice naglašena u sektoru turizma, gdje se sagledava kao usuglašavanje ekonomskih, socioloških i ekoloških perspektiva, a u cilju promicanja ekonomskog prosperiteta, zaštite okoliša i socio-kulturnog identiteta te osiguranja kvalitete života lokalne zajednice. Svjetska turistička organizacija definira **održivi turizam** kao „turizam koji u potpunosti uzima u obzir trenutne i buduće gospodarske, društvene i okolišne učinke, brine se o potrebama posjetitelja, sektora, okoliša i destinacije“ (UNWTO, 2020). Za održivi je turizam potrebno informirano sudjelovanje svih relevantnih dionika, ali i snažno političko vodstvo. Dostizanje održivosti turizma trajan je proces koji traži stalno praćenje učinaka, uvođenje potrebnih preventivnih i/ili korektivnih mjera. Da bi osigurao vrijedno iskustvo turistima, održivi turizam mora zadržati visoki stupanj zadovoljstva turista, podižući istovremeno svijest o održivosti i promičući prakticiranje održivog turizma među njima.

Prema smjernicama UNWTO-a, razvoj održivog turizma mora sadržavati konkretne mjere, od kojih su najvažnije sljedeće:

- Ekonomično, odgovorno i održivo korištenje svih prirodnih resursa koji čine ključne elemente turističkog razvoja;
- Očuvanje elementarnih ekoloških procesa i briga za očuvanje prirodnog bogatstva i bioraznolikosti;
- Poštivanje socio-kulturne autentičnosti zajednice domaćina, očuvanje nasljeđene i izgrađene kulture življenja lokalne zajednice;
- Očuvanje kulturnog bogatstva i tradicijskih vrijednosti lokalne zajednice;
- Doprinos međukulturalnom razumijevanju i toleranciji;
- Planiranje ekonomskih učinaka na dugo razdoblje uz pružanje socio-ekonomskih koristi svim dionicima turističkog odredišta uz poštenu distribuciju istih;
- Planiranje stabilnog zaposlenja i stabilnih mogućnosti prihoda od turizma kao i koristi društvenog standarda kroz društvene usluge svim domaćinima zajednice;
- Doprinos borbi protiv siromaštva.

Smjer održivog turizma posebno je snažno promoviran u proteklih nekoliko godina pod pritiskom jačanja investicija u građevine turističke namjene, velikog pritiska mase turista na poznata, atraktivna turistička odredišta i već evidentnih učinaka globalnog zatopljenja. Do sada je smjer razvoja održivog turizma bio samo deklarativno istican, a u praksi se zaobilazio pod utjecajem krupnog kapitala. Drugim riječima, održivi turizam je bio samo marginalna pojava s potencijalom stalnog rasta. Međutim, od nastanka i širenja pandemije koronavirusa koja se po prvi puta u znanstvenoj literaturi spominje u prosincu 2019. godine (Hua i Shaw, 2020), održivi turizam naglo postaje potencijalno jedini mogući razvoj turizma u kratkoročnom razdoblju. Na takav zaključak potiču trendovi i zahtjevi turističke potražnje nastali pod utjecajem pandemije koronavirusa. Naime, trenutno je svaki oblik masovnog putovanja nemoguć i nepoželjan, a prva putovanja koja su se pokrenula su lokalna, tj. putovanja unutar regija i država. Konzumiraju se primarno domaći proizvodi kratkih lanaca nabave, posjećuju se i "otkrivaju" lokalne atrakcije, boravi se u manjim smještajnim objektima koji pružaju višu razinu privatnosti i sigurnosti. Putuje se osobnim automobilima, biciklima, individualnim sredstvima prijevoza u malim grupama do 10 osoba. O posljedicama koronavirusa na svjetska i lokalna turistička kretanja detaljnije se raspravlja u nastavku.

2.2. Suvremeni trendovi relevantni za razvoj održivog turizma općine Malinska – Dubašnica

Analiza trendova pomaže receptivnim i emitivnim turističkim destinacijama da kritički analiziraju vlastiti položaj na turističkom tržištu, da spoznaju koje se promjene na tržištu događaju kako bi se mogle što brže prilagoditi tim promjenama i bolje se nositi s konkurencijom (Čavlek et al., 2011).

Suvremeni turisti se danas više ne zadovoljavaju jednoobraznom turističkom ponudom ili isključivo kvalitetnim smještajem; oni traže autentičnost, doživljaj, očuvanu prirodu te autohtonu povijesno-kulturnu i gastronomsku baštinu, dok im se visoka razina kvalitete smještajnih i drugih ugostiteljskih usluga podrazumijeva. **Turizam doživljaja** je u centar interesa oduvijek stavljao lokalnog čovjeka. Osnovu doživljajnog turizma, stoga, čini splet prirodnih, kulturnih i običajnih atrakcija povezanih sa životom u lokalnoj zajednici. Međutim, promovirajući socijalnu distancu, kriza uzrokovana širenjem koronavirusa je značajno poremetila ovakvu dimenziju turizma te onemogućila turistički doživljaj temeljen na neposrednim, otvorenim i učestalim interakcijama gostiju i domaćina. Navedeno predstavlja ključno pitanje za formiranje budućih modela održivog turizma.

Naime, u trenutku pokretanja predmetne projektne aktivnosti, svijet je zahvatila **pandemija koronavirusa**. Uvedene mjere izolacije, karantene i zatvaranja državnih granica vrlo su snažno pogodile sektor turističkih putovanja. Održavanje socijalne distance i ograničavanje okupljanja većih skupina ljudi su, kao najpopularnije mjere suzbijanja epidemije, diametralno suprotne sa samom esencijom turističkih putovanja. Međusobno druženje putnika, druženje gostiju s domaćinima, skupna putovanja zrakoplovom, brodom, autobusom, kao i interakcija među pripadnicima različitih kultura postaju nepoželjni, pa čak i zabranjeni obrasci ponašanja. Turisti se suočavaju s novim, a uskoro i ustaljenim načinima rezerviranja smještaja, putovanja te samog boravka u destinaciji („novo normalno“).

Pandemija uzrokovana širenjem virusa covid-19, dosad neviđenih razmjera u posljednjih 100 godina, potpuno je paralizirala svjetsko turističko gospodarstvo. Prema podacima Svjetske turističke organizacije (UNWTO, 2020) posljedice pandemije se do sada očituju u sljedećem:

- gubitak od 850 milijuna do 1,1 bilijuna međunarodnih turista,

- gubitak prihoda od turizma od 910 milijardi do 1,2 bilijuna USD,
- 100 do 120 milijuna radnih mjesta u riziku.

Prema istome izvoru (UNWTO, 2020), turistički su dolasci na svjetskoj razini u veljači 2020. pali za 12,00%, u ožujku za 55,00%, a u travnju za čak 97,00%. Svjetsko vijeće za putovanje i turizam (engl. *World Travel and Tourism Council - WTTC*) najavljuje da bi na godišnjoj razini globalna turistička industrija 2020. mogla pasti za 25%, što bi moglo dovesti do smanjenja broja radnih mjesta između 12 i 14% (MINT, 2020).

Ipak, „korona kriza“ je dugoročno donijela i pozitivne promjene koje će se odraziti na turistička putovanja. Naime, događa se proces promjene stanja svijesti, a kao rezultat iznenadnog uskraćivanja određenih prava i vrijednosti koje su oduvijek smatrane dostupnima i zajamčenima. To se prije svega odnosi na neovisnost i slobodu kretanja, kao i na temeljne ljudske vrijednosti kao što su obitelj, obiteljska druženja, zdrava hrana i obiteljsko blagovanje, komunikacija u krugu obitelji, veći angažman roditelja oko odgoja djece, obiteljska podjela poslova i briga o članovima obitelji. Stvara se i novi glavni cilj „izlaska na slobodu“, koji se ponajviše odnosi na šetnju i boravak u prirodi, udisanje svježeg zraka, uživanje u blagodatima sunca, otvorenog prostora, te okusima prirodno uzgojene hrane. Također, zanimljivo je istaknuti popularizaciju sela i ruralnih sredina koje nude samodostatnost i ekonomski sigurnije okruženje u kojemu se i izolacija podnosi lakše nego u urbanim područjima. Može se konstatirati da ruralni krajevi gotovo da žive istim načinom života u „korona eri“ kao i u „eri prije korone“. Izuzetak su poznata turistička odredišta, u kojima se bilježi reverzibilan proces vraćanja prema stanju s početka razvoja masovnog turizma.

3. ODRŽIVI TURIZAM OPĆINE MALINSKA - DUBAŠNICA U PROJEKTU ARCA ADRIATICA

Osnovne smjernice izrade novog turističkog proizvoda za općinu Malinska - Dubašnica u EU projektu Arca Adriatica definirane su prethodnim EU projektima na čijim temeljima je nastao projekt Arca Adriatica. To su projekti Mala barka i Mala barka 2.

Projektom Mala barka 2 razrađene su „Smjernice razvoja održivog turizma“, „Priča o pomorskoj baštini“ i „Master plan razvoja pomorskog turizma s akcijskim planovima“. Ovi dokumenti su usklađeni sa:

- Strategijom razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine,
- Strateškim marketinškim planom hrvatskog turizma za razdoblje 2014. – 2020. godine,
- Strateškim planom Ministarstva kulture 2015. – 2017.,
- Strateškim planom razvoja turizma Kvarnera sa strateškim i operativnim marketing planom Kvarnera 2016. – 2020. godine,
- Razvojnom strategijom Primorsko – goranske županije 2016. – 2020. godine.

U nastavku se donosi kratki opis projektnih rješenja u okviru projekta Mala barka 2, na temelju kojih se postavljaju smjernice razvoja novog turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini općine Malinska - Dubašnica.

3.1. Smjernice razvoja održivog turizma u okviru EU projekta Mala barka 2

Pored sukladnosti s navedenim dokumentima, projekt Mala barka se referira i na Svjetsku turističku organizaciju (UNWTO) i Program Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP), koji definiraju već prije spomenute ciljeve održivog razvoja koji su ovdje dodatno razrađeni i prikazani u Tablici 1.

Tablica 1. Ciljevi održivog razvoja UNWTO-a i UNEP-a

CILJ	OPIS
Ekonomska održivost	Osigurati održivost i konkurentnost turističkog odredišta i privatnog poduzetničkog sektora za kontinuirano napredovanje i dugoročne pozitivne učinke
Boljitak lokalne zajednice	Posebno voditi računa o doprinosu turizma gospodarskom napretku zajednice sa što većim udjelom potrošnje posjetitelja u lokalnoj zajednici i sa što većim udjelom domaće komponente u sastavnicama turističkog proizvoda
Kvaliteta radnih mjesta	Povećanje broja i kvalitete radnih mjesta u lokalnoj zajednici stvorenih radi turizma i koje turizam održava. Posebna pozornost se pridaje razini plaća, uvjetima rada i dostupnosti svima istih bez diskriminacije na temelju spola, rase, invaliditeta ili bilo koje druge osnove.
Društvena jednakost	Težnja za što širom distribucijom koristi od turizma u cijelom turističkom odredištu i prema svom stanovništvu sa posebnom brigom prema uključenju siromašnih slojeva stanovništva
Zadovoljstvo posjetitelja	Osiguravanje sigurnog, zadovoljavajućeg i ispunjavajućeg iskustva posjetiteljima, dostupnih svima bez diskriminacije na osnovi spola, rase, invaliditeta ili bilo koje druge isključivosti.
Lokalno upravljanje	Uključenje lokalne zajednice i njeno osnaženje za procese planiranja i donošenja odluka o upravljanju i budućem razvoju turizma na njihovom području u suradnji sa svim ostalim dionicima.
Blagostanje zajednice	Održavanje i poboljšanje kvalitete života u lokalnim zajednicama, uključujući društvene strukture i pristup resursima, pogodnostima i sustavima za održavanje života a izbjegavajući bilo koji oblik društvene degradacije ili iskorištavanja
Kulturno bogatstvo	Poštivanje i poboljšanje povijesnog nasljeđa, autentične kulture, tradicije i autohtonosti turističkog odredišta
Fizički integritet	Održavanje i poboljšavanje kakvoće krajobraza , urbanog i ruralnog, izbjegavanje fizičke i vizualne degradacije okoliša.
Biološka raznolikost	Podržavanje očuvanja prirodnih područja, staništa te biljnog i životinjskog svijeta i svođenje njihovog oštećivanja na najmanju moguću mjeru
Učinkovito korištenje resursa	Svođenje na najmanju razinu korištenje oskudnih i neobnovljivih izvora u radu turističkih objekata i u pružanju turističkih usluga
Čistoća okoliša	Svođenje na najmanju razinu zagađenja zraka, vode (mora) i zemlje te stvaranje otpada kojega uzrokuju turistička poduzeća i posjetitelji

Europska udruga povijesnih gradova i regija (European Association of Historic Towns and Regions - EAHTR) osnovana je s ciljem promicanja interesa gradova kulture (gradova s bogatim kulturno – povijesnim nasljeđem). Oni su, također, donijeli preporuke za održivi kulturni turizam, koji se navode u Tablici 2.

Tablica 2. Preporuke za održivi kulturni turizam EAHTR-a

PREPORUKA	OPIS
1	Prioritet na razvoju novih vrsta kulturnog turizma koja reducira emisiju stakleničkih plinova, čuva, konzervira rijetke i dragocjene resurse, prije svega energiju i vodu, te izbjegava proizvodnju otpada.
2	Lokalne zajednice trebaju dodati unutarnju vrijednost kulturi i nasljeđu povijesnih gradova iznad njihovih vrijednosti u smislu turističkih resursa.
3	Kulturni turizam treba održavati autentičnost i različitost te poštovati dignitet, prava i vjerovanja lokalnih kultura.
4	Turizam je ekonomski važna aktivnost i kulturni turizam treba doprinositi ukupnom programu održivog razvoja.
5	Kulturni turizam treba doprinositi održanju resursa kulture i nasljeđa.
6	Vlasništvo i upravljanje kulturnog turizma u ingerenciji je lokalne zajednice a principi i ambicije kulturnog turizma trebaju biti komunicirani posjetiteljima.
7	Kulturni turizam treba nastojati pružati koristi koje su jednako raspodijeljene unutar lokalne zajednice.
8	Svi lokalni dionici, uključujući općinske/gradske vlasti, lokalnu zajednicu i poduzeća moraju biti uključeni u razvoj kulturnog turizma.
9	Kulturni turizam mora odgovarati potrebama posjetitelja i nastojati pružiti visoku kvalitetu iskustva posjetitelja.
10	Utjecaj turizma treba se odražavati u cijenama prema korisnicima, proizvođačima i pružateljima usluga koje moraju biti povezane s realnim troškovima za društvo i okoliš.
11	Kulturni turizam će biti izgrađen na održivim tipovima prijevoza do i unutar destinacija, odnosno točaka od interesa.
12	Kulturni turizam mora kontinuirano evoluirati, a razvoj i upravljanje kulturnim turizmom moraju odgovarati na sve intenzivnije promjene suvremenog društva (i povezane promjene u načelima održivosti razvoja kulturnog turizma i turizma općenito).

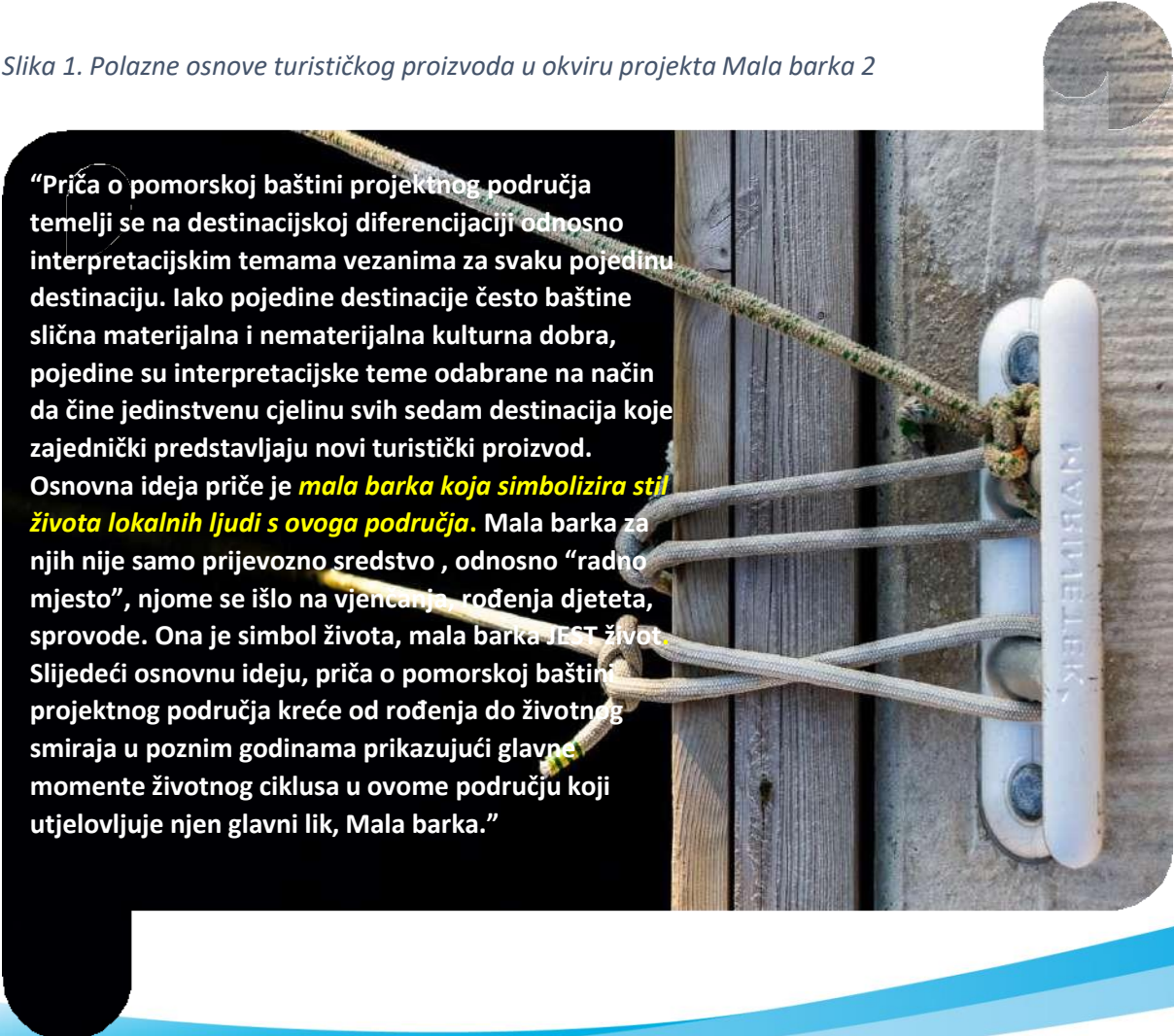
Valja spomenuti da je u Hrvatskoj na temelju modela Europske udruge povijesnih gradova i regija (EAHTR) 2011. godine osnovana Hrvatska udruga povijesnih gradova (HUPG), s ciljem uravnoteženja razvoja i očuvanja kulturne i povijesne baštine.

3.2. Jedinstvena priča o pomorskoj baštini projektnog područja

Priča o pomorskoj baštini sjevernog Jadrana sastavni je dio dokumenta “Smjernice razvoja održivog turizma, Priča o pomorskoj baštini i Master plan razvoja pomorskog turizma s akcijskim planovima – Mala barka 2”

Iako općina Malinska - Dubašnica nije bila obuhvaćena projektom Mala barka 2, koriste se iste polazne osnove formiranja turističkog proizvoda općine Malinska - Dubašnica u okviru projekta Arca Adriatica.

Slika 1. Polazne osnove turističkog proizvoda u okviru projekta Mala barka 2

“Priča o pomorskoj baštini projektnog područja temelji se na destinacijskoj diferencijaciji odnosno interpretacijskim temama vezanima za svaku pojedinu destinaciju. Iako pojedine destinacije često baštine slična materijalna i nematerijalna kulturna dobra, pojedine su interpretacijske teme odabrane na način da čine jedinstvenu cjelinu svih sedam destinacija koje zajednički predstavljaju novi turistički proizvod. Osnovna ideja priče je **mala barka koja simbolizira stil života lokalnih ljudi s ovoga područja**. Mala barka za njih nije samo prijevozno sredstvo, odnosno “radno mjesto”, njome se išlo na vjenčanja, rođenja djeteta, sprovode. Ona je simbol života, mala barka JEST život. Slijedeći osnovnu ideju, priča o pomorskoj baštini projektnog područja kreće od rođenja do životnog smiraja u poznim godinama prikazujući glavne momente životnog ciklusa u ovome području koji utjelovljuje njen glavni lik, Mala barka.”

3.3. Master plan razvoja pomorskog turizma u okviru EU projekta Mala barka 2

U ovome dokumentu izrađenom u okviru projekta Mala barka 2, prepoznat je tržišni potencijal turističkog proizvoda temeljenog na pomorskom nasljeđu, koji bi, između ostaloga, pridonio smanjenju sezonalnosti turističkih dolazaka. Naime, kao jedan od temeljnih problema identificiran je intenzitet turističkih kretanja koja su tradicionalno najizraženija u periodu od 1. lipnja do 30. rujna. Dosadašnje mjere za redistribuciju turističkog prometa s glavne turističke sezone na ostatak godine rezultirale su blagim smanjenjem prometa u srpnju i kolovozu, te osjetnim povećanjem turističkog prometa u rujnu i listopadu te u vrijeme blagdana u periodu od ožujka do srpnja. Tome je u prvome redu doprinijela politika cijena gdje je period srpanj - kolovoz postao cjenovno preskup za dio turističke potražnje. Pored politike cijena, dionici turističke ponude nastojali su razvijati proizvode izvan mjeseca srpnja i kolovoza kako bi pojačali ponudu u pred i post sezoni pa i u zimskom periodu (Zagreb, Rijeka, kontinent). Tome je pridonijela i nacionalna strategija razvoja turizma koja prepoznaje potrebu nadograđivanja turističkog proizvoda „sunce-more“, kao i problem nedostatnih elemenata prezentacije i interpretacije kulturne baštine. Osim produženja turističke sezone, projektom je identificirani cilj povećanja prosječne potrošnje korisnika novog turističkog proizvoda kroz povećanje izvanpansionske potrošnje.

Istim su dokumentom identificirana primarna i sekundarna tržišta pomorskog turizma.

Primarno tržište se odnosi na korisnike kojima će ovaj proizvod biti glavni motiv putovanja u destinaciju, točnije:

- Korisnike budućih paketa kratkih odmora koji su formirani isključivo ili dominantno na atrakcijama u okviru proizvoda Mala Barka;
- Korisnike proizvoda usmjerenih na istraživanje pomorske kulturne baštine;
- Posjetitelje tematskih tura (ukupnog proizvoda Mala Barka ili tura koje uz druge atrakcije uključuju cijeli ili dijelove budućeg proizvoda Mala Barka);
- Posjetitelje motivirane dolaskom na neki od događaja organiziranih unutar proizvoda Mala Barka;
- Školske grupe koje putuju na jednodnevne izlete ili koje u svom kurikulumu imaju dislociranu nastavu.

Sekundarno tržište se odnosi se na posjetitelje destinacije koji su primarno motivirani drugim glavnim proizvodom (uglavnom turistički proizvod „sunca i more“ ili kratki odmori), točnije:

- Obitelji s djecom / bez djece koje dolaze na odmor tijekom ljetnih mjeseci;
- Parovi koji dolaze na odmor tijekom ljetnih mjeseci, ali koji dolaze i na kratke odmore / produžene vikende s obližnjih emitivnih tržišta;
- Grupe prijatelja koji uglavnom koriste kraće odmore;
- *Backpacker* turisti koji su uglavnom na kraćim proputovanjima;
- Posjetitelji tematskih tura u kojima su, uz druge atrakcije, uključeni i dijelovi budućeg proizvoda Mala Barka.

U kvantitativnom smislu, volumen postojećih posjetitelja, ukupan tržišni potencijal tržišta Europe, odnosno srednje Europe - kao danas najvažnijih tržišta za primorski dio Hrvatske, ne postoje bitna ograničenja. Na ukupnom području projekta godišnje se ostvaruje više od 40 milijuna noćenja, a ukupno tržište kratkih odmora vezanih uz kulturu i događaje Europe mjeri se u desetinama milijuna putovanja. Prema modelu oglednih destinacija zapadnog Mediterana, riječ je o procesu inovativnog razvoja proizvoda, privlačenja i induciranja postojeće potražnje, a ne kretanja unutar ograničenog potencijala. Ipak valja naglasiti da je u ovome trenutku, a uslijed pandemije koronavirusa, praćenje turističkog prometa i kretanja s emitivnih tržišta otežano.

3.4. Smjernice razvoja turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini

Prema dokumentima „Smjernice razvoja održivog turizma“, „Priča o pomorskoj baštini“ i „Master plan razvoja pomorskog turizma s akcijskim planovima“, po kojima je kreiran turistički proizvod Mala Barka 2, formiraju se smjernice s pripadajućim aktivnostima za razvoj održivog turizma općine Malinska – Dubašnica u okviru projekta Arca Adriatica. Navedene su smjernice prikazane u Tablici 3. U skladu s načelima održivog razvoja, oblikovanjem novog turističkog proizvoda se ne smije štetiti društvu, okolišu te prirodnim i kulturnim znamenitostima koje čine dio tog turističkog proizvoda i predmet posjeta turista.

Tablica 3. Smjernice razvoja turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini

SMJERNICE	AKTIVNOSTI
Cjelogodišnja ponuda proizvoda	Uvođenje mjera indikatora poslovnih rezultata za proizvode i atrakcije koji će se razvijati unutar proizvoda Mala Barka, koji se dostavljaju krovnom upravljačkom tijelu na razini cijelog proizvoda.
Integracija lokalnih autentičnih proizvoda u isporuku proizvoda i aktivnosti Mala Barka	Komunikacija smjernice putem internog marketinga i implementacija načela smjernice u proces brendiranja regije i destinacije.
Utemeljenost na tradiciji, ali proširenje i razvoj identiteta kroz razvoj proizvoda	Komunikacija smjernice putem internog marketinga i implementacija načela smjernice u proces brendiranja regije i destinacije.
Integracija u ostalu turističku ponudu i procese (prije svega marketing / komercijalizacija)	Komunikacija putem internog marketinga, oblikovanje i monitoring procesa razvoja proizvoda kroz rad krovnog upravljačkog tijela na razini cijelog proizvoda.
Snažan interni marketing u cilju što jačeg uključenja lokalnog stanovništva i poduzetnika;	Zasebna marketinška aktivnost opisana u dijelu upravljanja proizvodom od strane krovnog upravljačkog tijela na razini cijelog proizvoda.
Razvoj proizvoda u suradnji s lokalnom poduzetničkom strukturom / industrijom	Djelatnost razvoja i upravljanja turističkim proizvodom na destinacijskoj razini, manjim dijelom kroz aktivnosti krovnog upravljačkog tijela na razini cijelog proizvoda.
Upotreba prirodnih i lokalno dostupnih materijala u gradnji i opremanju	Izrada specifikacija za turističku infrastrukturu na razini cijelog proizvoda od strane krovnog upravljačkog tijela, odnosno manjim dijelom na razini destinacije u slučaju specifičnih materijala dostupnih na razini destinacije.
Primjena suvremenih saznanja / metoda	Specifikacije nužnih tehničkih preuvjeta u isporuci proizvoda na lokacijama i objektima od strane krovnog upravljačkog tijela na razini cijelog proizvoda, monitoring primjene i unaprjeđenja.

Navedene smjernice se smatraju izrazito važnima za razvoj održivog turizma općine Malinska – Dubašnica, a osobito u segmentu kreiranja vremenskog okvira pojedinih akcija po aktivnostima.

4. ANALIZA STANJA TURIZMA OPĆINE MALINSKA - DUBAŠNICA

4.1. Uvodna razmatranja

Prema Izvješću o stanju u prostoru Općine Malinska - Dubašnica za razdoblje od 2016. do 2020., **turizam zauzima tek 13,49% poduzetništva u općini Malinska - Dubašnica** (ZZPU, 2017). Ispred turističkog gospodarstva su po zastupljenosti na prvome mjestu posrednici u nekretninama (20,63%), zatim građevinari (19,05%), te trgovina (15,87%). Prema udjelu u zaposlenosti, u trgovini je zaposleno 54,84% od ukupnog broja zaposlenika na području općine (351 zaposlenik), **u djelatnosti pružanja smještaja i pripreme hrane njih 20,63% (132 zaposlenika)**, te u građevinarstvu 11,25% zaposlenih na području općine (72 zaposlenika). U najzastupljenijoj djelatnosti (poslovanje nekretninama) zaposleno je tek 7 osoba, odnosno 1,09% od ukupnog broja zaposlenih na području općine.

U obrtničkim zanimanjima prema podacima iz 2013. godine na području općine je djelovalo ukupno 165 obrtnika. Njih čak 54 (32,72%) bave se uslužnim djelatnostima. **Ugostiteljstvom i turizmom se bavi 37 obrtnika (22,42%)**, a trgovinom 26 obrtnika (15,75%). U obrtničkim zanimanjima zastupljene su još i djelatnosti građevinarstvo, ribarstvo, autoprijevoz, prijevoz morem i proizvodne djelatnosti.

4.2. Analiza turističkog prometa

Prema podacima Turističke zajednice otoka Krka, u 2019. godini općina Malinska – Dubašnica participirala je u ukupnom turističkom prometu otoka Krka sa 13,80% (116.327 dolazaka i 683.609 noćenja). Općina Malinska – Dubašnica je po turističkom prometu ispred općina Punat, Dobrinj i Vrbnik, a iza općina Omišalj, Baška i grada Krka.

Po ostvarenom broju noćenja u domaćinstvu, općina Malinska – Dubašnica je na drugome mjestu (540.202), odmah iza grada Krka (579.566). Po noćenjima u hotelima na četvrtom mjestu (141.642), kao i ukupno, dok su noćenja u kampovima svedena na simboličnih 1.765.

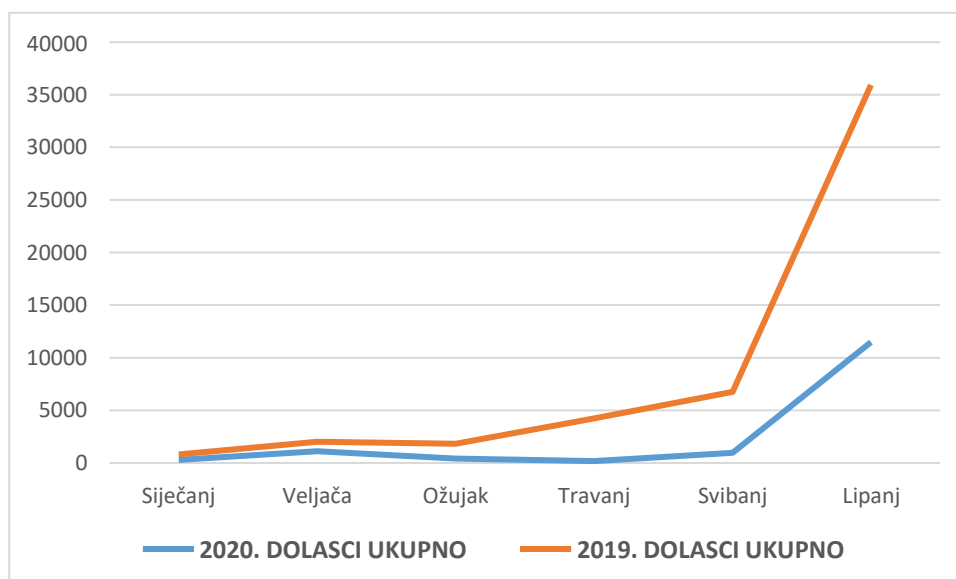
Tablica 4. Turistički dolasci siječanj – lipanj 2020.i 2019. na području općine Malinska - Dubašnica

VRSTA SMJEŠTAJA / Mjesec	2020.				2019.			
	DOLASCI UKUPNO	Indeks 20/19	DOLASCI DOMAĆI	DOLASCI STRANI	DOLASCI UKUPNO	Indeks 19/18	DOLASCI DOMAĆI	DOLASCI STRANI
Siječanj	288	55,4	127	161	525	82,8	343	182
Veljača	1.104	124,0	344	760	902	95,1	476	426
Ožujak	385	16,5	214	171	1.452	68,3	318	1.134
Travanj	159	2,1	97	62	4.063	93,4	726	3.337
Svibanj	961	6,0	252	709	5.798	69,0	542	5.256
Lipanj	11.476	38,2	2.808	8.668	24.454	114,7	4.762	19.692

Izvor: obrada autora prema podacima TZ-a općine Malinska - Dubašnica

Uspoređujući posljednje dostupne, mjesečne podatke o ukupno ostvarenim turističkim dolascima na području općine Malinska - Dubašnica s onima u istom periodu 2019. (Tablica 4), vidljivo je da se streloviti pad turističkih dolazaka u odnosu na prethodnu godinu bilježi od ožujka 2020. kada turistički dolasci u odnosu na isti period prethodne godine padaju za čak 83,5%, a sličan se trend nastavlja i u sljedeći mjesecima.

Grafikon 1. Turistički dolasci siječanj – lipanj 2020. i 2019 na području općine Malinska- Dubašnica

Izvor: obrada autora prema podacima TZ-a općine Malinska – Dubašnica

Opadanjem broja zaraženih korona virusom, na razine Republike Hrvatske i svijeta, u lipnju se bilježi rast dolazaka u odnosu na prethodne mjesec, što ipak u odnosu na isti period 2019. godine predstavlja pad turističkog prometa za 61,8%. Navedeno je prikazano Grafikonom 1.

4.3. Smještajni kapaciteti

Općina Malinska – Dubašnica raspolaže s ukupno 9.346 postelja u komercijalnom smještaju, a od toga: 8.209 postelja u domaćinstvima (87,8%), 974 postelje u hotelima (10,0%) i 60 kamping mjesta u kampovima (2,2%). Na području Malinske djeluje čak 7 malih obiteljskih hotela visoke kvalitete i po tome se općina svrstava u sam vrh smještajne ponude Kvarnera. Također ima i prvi registrirani „Integralni hotel“ na Kvarneru.

Najviše komercijalnog turističkog kapaciteta na otoku ima grad Krk: 14.981 postelja. Prema nekomercijalnim turističkim kapacitetima, otok Krk se svrstava među vodeće mikro regije u Hrvatskoj. U 2019. godini evidentirano je 1.919,759 noćenja u nekomercijalnim turističkim kapacitetima na otoku Krku koji su bili prosječno popunjeni 40,5 dana. Ukupan kapacitet nekomercijalnog smještaja na otoku Krku iznosi 47.373 osnovna i 5.644 pomoćna kreveta.

Iako iz navedenih podataka zaključujemo da turistička zanimanja i poduzetništvo u turizmu nisu glavni oslonac ekonomije u općini Malinska – Dubašnica, boljim poznavanjem prilika može se zaključiti da prevladavajuće gospodarske aktivnosti - posredništvo u nekretninama, građevinarstvo i trgovina zapravo ovise o intenzitetu i volumenu turističkog prometa. Podaci o velikom broju registriranog komercijalnog turističkog kapaciteta u domaćinstvima, ali i veliki, gotovo prevladavajući smještajni kapacitet u nekomercijalnim smještajnim objektima na otoku, pa tako i na području općine Malinska – Dubašnica, upućuje na pozicioniranje ovog turističkog odredišta u jednu posebnu kategoriju.

Naime, općina Malinska – Dubašnica bi se mogla okarakterizirati kao odmorišno odredište, „rivijera Malinska“ jer ne spada u uobičajena turistička mjesta s velikim kampovima i hotelskim resortima. Cijeli prostor općine Malinska – Dubašnica ima više obilježja naselja individualnih građevina, nego turističkog mjesta s masivnim, koncentriranim turističkim kapacitetima poput mega hotela i mega kampova. Hoteli su mali, obiteljski i daju dodatan šarm „rivijeri“. Općina Malinska – Dubašnica prema takvim karakteristikama, zatim i dugoj obalnoj šetnici, zaštićenosti od hladnih vjetrova, te bujnoj vegetaciji ima sve najvažnije karakteristike koje obilježavaju i, primjerice, Opatiju. Naravno, što se turističkih kapaciteta tiče, u Opatiji prevladavaju hoteli koji su, međutim, sačuvani kao nasljeđe prošlih vremena. S druge strane,

u Malinskoj se dogodila jedna od najgrubljih pretvorbeno-privatizacijskih radova postratne Hrvatske. U tom je procesu potpuno uništeno „Haludovo“, nekada jedno od najpoznatijih hotelskih naselja na Jadranu. Tu je došlo do „točke s koje nema povratka“, pa u skoroj budućnosti ne treba računati na prostor Haludova kao s novim turističkim potencijalom.

Na koncu, govoreći o sadašnjim turističkim potencijalima, autori studije su mišljenja da bi se mali, obiteljski hoteli trebali brže od velikih sustava oporaviti od „korona krize“. Također, brojne kuće za odmor mogu eventualno pod teretom krize promijeniti vlasništvo, ali malo je vjerojatno da će ostati prazne i napuštene poput „Haludova“. Gosti obiteljskog smještaja spadaju među najvjernije goste. Prema zadnjim istraživanjima, obiteljski smještaj na Kvarneru ima čak 70 % lojalnih gostiju. Osim toga, već više godina za redom hrvatski domaćini obiteljskog smještaja svrstavani su među pet najboljih na svijetu u godišnjim ocjenama gostiju portala booking.com, najveće globalne platforme za posredovanje u smještaju (OTA platforma). To je golemi kapital i najvažniji pokretač turističkog prometa u razdoblju nakon „korona krize“.

Što se nekomercijalnog turističkog smještaja tiče, ovdje je stanje još povoljnije. Vlasnici tih objekata, njihove obitelji i prijatelji izuzetno su povezani sa svojim „drugim domom“ i ne mogu dočekati priliku za dolazak. Imajući u vidu kapacitet od više od 50.000 postelja u ovoj vrsti nekomercijalnog turističkog smještaja, razvidno je da po ovome pitanju otok Krk, a posebice općina Malinska – Dubašnica, ima uistinu veliki turistički potencijal. Ovdje treba napomenuti da su u dijelu fiskalnih i parafiskalnih davanja nekomercijalni turistički objekti u posebnom, povlaštenom režimu i da nema naplate boravka po osobi i noćenju. Bez obzira na to, korisnici nekomercijalnih smještajnih objekata ipak značajno doprinose lokalnoj ekonomiji. Oni su najveći potrošači u prve tri djelatnosti općine Malinska – Dubašnica, ali i konzumenti izvanpansionske ponude. Uzgred valja spomenuti da većina vlasnika nekomercijalnog smještaja ali i gostiju malih obiteljskih hotela i obiteljskog smještaja do općine Malinska – Dubašnica putuje cestovnim prometom, vlastitim osobnim vozilom. Većina dolazi sa područja udaljenog do 5 sati vožnje.

Na temelju navedenoga, može se zaključiti da općina Malinska – Dubašnica raspolaže sa značajnim turističkim potencijalom, koji se može relativno brzo ponovno aktivirati. To je bila

misao vodilja za oblikovanje novog, održivog turističkog proizvoda pod nazivom „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“.

4.4. SWOT analiza

U cilju utvrđivanja budućih razvojnih pravaca turizma općine Malinska - Dubašnica i tržišnih mogućnosti novog turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini, izvršena je SWOT analiza kao metoda kvalitativnog istraživanja koja omogućuje dublje spoznavanje i razumijevanje djelovanje sustava, tj. njegovih prednosti i nedostataka, kao i mogućnosti i ograničenja. SWOT analizom se posebice nastojalo ispitati sadašnje stanje te utvrditi komparativne prednosti, ali i nedostatke općine Malinska - Dubašnica, a u cilju što kvalitetnijeg planiranja i oblikovanja novog turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini.

Analiza se temelji na **stavovima dionika** prikupljenih u okviru provedenih radionica koje čine dio projektnog zadatka. Značajan dio sudionika radionica je izravno ili neizravno uključen u pružanje usluga predviđenih turističkim proizvodom Arca Adriatica Malinska - Dubašnica. Cjelovita SWOT matrica prikazana je u Tablici 5.

Kao posebne prijedloge, dionici su istaknuli sljedeće mogućnosti glede osmišljavanja, prezentacije i upravljanja novim turističkim proizvodom: „rent-a-drvena barka“; uključivanje ribara koji „krapaju“ mreže i kalafate koji popravljaju barke; održavanje radionica na temu čvorova, vrsta i povijesti barki; prezentacija starih zanata; gradnja / popravak barki u živo – što se smatra zanimljivim ne samo turistima, već i lokalnom stanovništvu. S druge strane, sudionici radionica su upozorili na nužnost kontinuiranog održavanja barki i njihovu zbrinutost, te ponajviše izrazili zabrinutost glede potrebnog stručnog kadra i održivosti Interpretacijskog centra. U svakom slučaju, sudionici su pozdravili sve atrakcije, mjere i aktivnosti predložene u okviru ovoga dokumenta te istaknuli Interpretacijski centar kao „novi centar Malinske“.

Tablica 5. SWOT matrica: općina Malinska - Dubašnica

5. JEDINSTVENI TURISTIČKI PROIZVOD „ARCA ADRIATICA MALINSKA – DUBAŠNICA“

U ovome se poglavlju identificiraju elementi turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica, donosi se prijedlog modela upravljanja novim turističkim proizvodom te se detaljno razrađuju mjere i aktivnosti razvoja destinacije s ciljem valorizacije pomorske baštine u turističke svrhe i očuvanja postojeće pomorske baštine.

5.1. Elementi novog turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica

Novi turistički proizvod će se sastojati od ukupno šest različitih elemenata, i to: atrakcija pomorske tematike, tematizacije smještajnih i ugostiteljskih objekata, tematskih manifestacija, ponude autentičnih suvenira te simbioze poljoprivrede i turizma. Navedeni će elementi biti povezani putem međusobno komplementarnih mjera, aktivnosti i zadataka.

Tablica 6. Elementi novog turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica

ARCA ADRIATICA MALINSKA – DUBAŠNICA		
Elementi turističkog proizvoda		
ATRAKCIJE POMORSKE BAŠTINE	TEMATIZACIJA SMJEŠTAJNIH OBJEKATA	TEMATIZACIJA UGOSTITELJSKIH OBJEKATA
TEMATSKE MANIFESTACIJE	AUTENTIČNI SUVENIRI	POVEZIVANJE „PLAVOG I ZELENOG“

U nastavku se opisuju osnovna obilježja, aktivnosti i zadaci svakog pojedinog elementa novog turističkog prometa zasnovanog na pomorskom nasljeđu općine Malinska - Dubašnica.

5.1.1. Atrakcije pomorske baštine turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica

Tablica 7. Atrakcije pomorske baštine turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica

ARCA ADRIATICA MALINSKA – DUBAŠNICA		
ATRAKCIJE POMORSKE BAŠTINE		
1. Brodogradilište Kraljić	2. Interpretacijski centar	3. „Mandrač“ s obnovljenim drvenim barkama
<ul style="list-style-type: none"> • Mali „škver“ s tradicijom dugom pet generacija • Nepochjenjiva vrijednost nematerijalne baštine, ali i materijalni dio „eko muzeja“ • Integracija s interpretacijskim centrom • Mogućnost interaktivnog razgleda 	<ul style="list-style-type: none"> • Središnje mjesto – „repcija“ svih događanja • Tradicionalni te razgled uz korištenje digitalnih vodiča • Upoznavanje s tradicijskim, drvenim barkama na jedra • Petodnevni tečaj jedrenja za početnike • Mala škola ribolova 	<ul style="list-style-type: none"> • Dio luke Malinska, u neposrednoj blizini interpretacijskog centra • Privez obnovljenih drvenih barki na jedra • Barke - sastavni dio postave Interpretacijskog centra • Barke - uključene u praktične radionice jedrenja i upoznavanja s pomorskom tradicijskom baštinom

1. Brodogradilište Lolić – Kraljić („škver“)

ATRAKCIJE POMORSKE BAŠTINE

OPIS. Ovo brodogradilište za izradu i popravke drvenih barki i brodova, koje se nalazi na samoj obali mora uz obalnu šetnicu istočno od Malinske, ima tradiciju više od jednog stoljeća. Utemeljio ga je brodograditelj Mate Lolić doselivši ovamo iz Baške. Iako je došao u Malinsku po pozivu obitelji Maškulin zbog gradnje jedne barke, Mate Lolić je ovdje trajno ostao, a u brodogradnji ga je naslijedio sin Juraj, koji je dvadesetih godina 20. stoljeća formalno i osnovao brodograditeljski obrt. Juraj Lolić je dalje zanat prenio na svoje sinove Ivana i Nikolu, a od njih je ovu djelatnost preuzeo Frane Kraljić, otac današnjeg vlasnika Franka. Nakon Drugog svjetskog rata brodogradilište je uglavnom radilo na izradi drvenih barki, no tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina 20. stoljeća, zbog masovnog prelaska i orijentacije na gradnju plastičnih barki, brodogradnja u drvu je značajno opala. Ipak, tijekom devedesetih

godina 20. stoljeća, sadašnji vlasnik Franko Kraljić odlučio se vratiti gradnji i popravcima drvenih barki i brodova. Nakon više od desetljeća rada u novim uvjetima, "Tradicijsko brodogradilište Malinska" dobilo je mogućnost da postane i dio europskog projekta Mala barka 2 te je zahvaljujući tom projektu, tijekom 2017. i 2018. godine potpuno obnovilo drveni „čozotski“ bragoc iz 1960. godine. Od izuzetnog je značaja što su se brodogradilište i njegov vlasnik Franko Kraljić angažirali i oko praktične nastave - radionica tradicijske brodogradnje za učenike trećih i četvrtih razreda Tehničke škole Rijeka, smjera brodogradnja, tijekom školske godine 2017./2018. i 2018./2019.

POLAZIŠTE. Tijekom ljetnih mjeseci „škver“ koji se nalazi na obalnoj šetnici često posjećuju i turisti. Zanimljivo je zaviriti u unutrašnjost hale sa strojevima i alatom, razgledati malu izložbu fotografija brodica izgrađenih i obnovljenih u ovom tradicijskom brodogradilištu. Nerijetko se događa da su turisti, stalni gosti Malinske, i sami uključeni u izvlačenje barke iz mora (kad se još izvlačilo „na ruke“). Tradicijsko brodogradilište Lolić – Kraljić predstavlja rijedak primjer neprekinute stogodišnje tradicije proizvodnje drvenih barki „pod jednim krovom“ i „jednom firmom“. Već samo ta činjenica dovoljna je da se ovaj „škver“ posebno uvrsti u atrakcije maritimne baštine. Proaktivan pristup projektu Arca Adriatica od strane vlasnika Franka Kraljića jamči visoku razinu uspješne provedbe svih projektnih aktivnosti.

NAČIN UKLJUČIVANJA U TURISTIČKU PONUDU. Imajući u vidu epidemiološke mjere u cilju zaštite od širenja koronavirusa, predlažu se sljedeće mjere:

- ✓ Objava tjednog programa događanja na web stranici TZ-a općine Malinska – Dubašnica, podstranica Arca Adriatica, **koja posjetitelji mogu pratiti** (izvlačenje barke iz mora, spuštanje barke u more, određeni zahvati na barci i slično);
- ✓ Objava tjednog programa događanja na web stranici TZ-a općine Malinska – Dubašnica, podstranica Arca Adriatica, **u koja se posjetitelji mogu aktivno uključiti** (farbanje nekih dijelova barke, pranje barke i slično);
- ✓ Broj sudionika je ograničen, a svi se moraju prijaviti *online*, ostaviti osobne podatke i prihvatiti osobnu odgovornost za sudjelovanje;
- ✓ Brodograditelj je dužan staviti na raspolaganje potrebnu opremu za aktivnosti posjetitelja (zaštitni kombinezoni za farbanje, pribor za farbanje, pribor za pranje i slično);

- ✓ Događanja koja se prate i ona u koja su posjetitelji aktivno uključeni bit će opisana na hrvatskom i engleskom jeziku te prikazana kroz fotografije i kratke filmove;
- ✓ Ovaj dio doživljaja bio bi uključen u cijenu ulaznice za Interpretacijski centar.

2. Interpretacijski centar

ATRAKCIJE POMORSKE BAŠTINE

RAZGLED INTERPRETACIJSKOG CENTRA. Interpretacijski centar (IC) predstavlja središnje mjesto upravljanja novim turističkim proizvodom. Izravno u IC-u ili posredstvom njegove službene web stranice moći će se kupiti „paket ulaznica“, pogledati program na zaslonu mobilnog uređaja, preuzeti tiskani letak s programom, instalirati aplikaciju „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“, putem koje će se moći pratiti sva zbivanja te koristiti sve pogodnosti paketa usluga. U centru će biti postavljen i mali postav starih fotografija luke Malinska i nekih predmeta vezanih uz povijest luke Malinska. Postav centra će se moći razgledati uz korištenje **digitalnih vodiča**, a za manje grupe će se organizirati vođenje u živo uz poštivanje svih mjera zaštite od zaraze koronavirusom.

AKTIVNOSTI U INTERPRETACIJSKOM CENTRU. U samom centru će se odvijati i aktivnosti vezane za upoznavanje s maritimnom baštinom i pomorskom tradicijom općine Malinska - Dubašnica. Neke od najznačajnijih aktivnosti i mjera su sljedeće:

- ✓ **Projekcija kratkog uvodnog filma** s izborom više stranih jezika (primjer konoba – vinarija „Nada“ Vrbnik).
- ✓ **„Pametni stol“** (vodoravno položen ekran PC-a s *touch screen* tehnologijom) s prikazom uvale Malinska, koji omogućuje simulaciju vjetrova iz ruže vjetrova koji u određeno doba dana i godine pušu u uvali. Uz simulaciju vjetrova tu bi se prikazivalo i simulirano ponašanje barke na jedra po određenom vjetru te način postavljanja jedarai pravca jedrenja. Također, uz pomoć naočala za proširenu stvarnost posjetitelji Interpretacijskog centra bi mogli „virtualno jedriti“ na nekoj od tradicijskih barki na jedra.
- ✓ **Mala škola jedrenja** u trajanju od pet dana za koju se posjetitelji prijavljuju putem web stranice Arca Adriatica povezane s web stranicom TZ-a općine Malinska – Dubašnica. Teorijski dio nastave odvijao bi se (sukladno protuepidemijskim mjerama) u

Interpretacijskom centru, a onaj praktični na tradicijskim barkama na jedra koje se nalaze ispred IC-a i luke Malinska. Školu bi vodili članovi Jedriličarskog kluba „Malinska“. Prihod bi se uplaćivao JK-u „Malinska“ uz izdvajanje provizije za IC (za održavanje sustava). Zadnjeg dana škole organizirala bi se mala regata „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“ gdje bi polaznici jedrili na vrijeme između dviju bova i tako postizali plasman. Diplome, medalje, fotografije i filmovi tvorili bi idealan promotivni sadržaj novog turističkog proizvoda, ali i čitave destinacije.

- ✓ **Mala škola ribolova**, za koju bi se turisti mogli prijaviti po istom principu. Teoretski dio škole bi se održavao u Interpretacijskom centru (poštujući sve epidemiološke mjere), a onaj praktični također na tradicijskim barkama na jedra s isplovljavanjem iz Mandrača ispred IC-a. Lovilo bi se po principu „**ulovi, fotografiraj i vrati u more**“. Školabi također trajala pet dana, a posljednjeg bi se dana organiziralo i malo ribolovno natjecanje „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“. Školu bi organizirali i vodili članovi športsko-ribolovnog društva „Lastavica“. Škola ribolova bi se plaćala putem web stranice na račun ŠRD „Lastavica“ uz izdvajanje provizije IC-u za troškove održavanja sustava. Svi promotivni učinci ovog koncepta jednako su učinkoviti i vrijedni kao i oni spomenuti u kontekstu škole jedrenja.

3. „Mandrać“ s obnovljenim drvenim barkama

ATRAKCIJE POMORSKE BAŠTINE

OPIS. Uvala Malinska je nekada imala više „mandrača“ tj. malih lučica za nekoliko manjih drvenih barki, pasara i guceva. Danas postoji nekoliko dobro sačuvanih takvih lučica, kao što su Portić, Draga, Cukličevo, Rova, Vantačić i Porat. Mandrač koji je najbliži današnjoj luci bio je Rupa. Nalazio se negdje u blizini današnjeg joga za boćanje. On je zatrpan kada se nasipavao današnji park s kupalištem Rupa.

POLAZIŠTE. Novi „Mandrać“ će biti dio luke ispred Interpretacijskog centra. Ta lučica će imati stalnu postavu tradicijskih, drvenih i barki na jedra. Ispred veza svake barke bit će postavljena interpretacijska pločica s osnovnim informacijama o barci i QR kodom za ulazak na katalog barke. Mandrač i barke će biti sastavni dio muzejske postave Interpretacijskog centra i dio

programa pokaznog jedrenja, škole jedrenja i škole ribolova. Barke će imati svoje skrbitelje koji će ih obilaziti svakoga dana, „sekati“ vodu nakon kiše, razvijati jedra da se suše, prati ih, održavati, pripremati i raspremati nakon aktivnosti. Priča o mandračima Malinskarske vale bit će sastavni dio izložbe u Interpretacijskom centru.

5.1.2. Tematizacija ponude turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica

Tablica 8. 5.1.2. Tematizacija ponude turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica

ARCA ADRIATICA MALINSKA – DUBAŠNICA		
TEMATIZACIJA TURISTIČKE PONUDE		
<p>1. Tematizacija smještajnih objekata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smještaj u domaćinstvu i obiteljskim hotelima • Tematizacija prema vlasnicima koji posjeduju pomorske vještine i znanja • Domaćini - „ljudi od mora“ u smještajnu ponudu uključuju neke od aktivnosti za svoje goste 	<p>2. Tematizacija ugostiteljskih objekata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ugostiteljski objekti koji pružaju uslugu hrane • Tematizacija prema cjelogodišnjem prezentiranju hrane na bazi plodova mora • Jelovnici sastavljeni po „štajonima“ – sezonama ulova pojedinih plodova mora • Ponuda i prezentacija tradicionalnih jela koja su dio lokalne maritimne baštine 	<p>3. Tematske manifestacije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smotra i regata tradicijskih barki u Malinskoj – središnja tematska manifestacija • Manifestacija programski obuhvaća sve atrakcije pomorske baštine, smještajne i ugostitelje objekte • Cilj manifestacije: promocija novog jedinstvenog turističkog proizvoda

1. Tematizacija smještajnih objekata

TEMATIZACIJA TURISTIČKE PONUDE

NAČIN UKLJUČIVANJA U TURISTIČKU PONUDU. U smještajnim objektima koji bi bili tematizirani u okviru projekta „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“ gosti bi kao dodatnu vrijednost u cijeni smještaja mogli dobiti i sljedeće poduke:

- ✓ Upoznavanje s pravilima o izbjegavanju sudara na moru, pravilima plovidbe na vesla, motorom, jedrima, pravilima sidrenja i privezivanja brodice i slično.
- ✓ Poduka o izradi mornarskih čvorova.
- ✓ Praktična poduka veslanja, plovidbe motorom i jedrima.
- ✓ Upoznavanje s vremenskim uvjetima na moru na Kvarneru te načinu čitanja prognoze za pomorce.
- ✓ Upoznavanje s ribolovnim kalendarom i pravilima sportskog ribolova.
- ✓ Praktična poduka pripreme povraza i vezivanja udice.
- ✓ Zajedničko jedrenje, vožnja brodom na motorni pogon, zajednički ribolov uz poštivanje svih propisa.

Ove usluge pružali bi vlasnici smještaja koji posjeduju tražene vještine i kompetencije i / ili članovi JK-a „Malinska“ i ŠRD-a „Lastavica“ za one objekte koji se ugovorno obvežu na suradnju s ovim društvima. Takvi objekti uslugu moraju uključiti u osnovnu cijenu smještaja i uplatiti troškove radionica spomenutim društvima. Ovakvi smještajni objekti dobili bi oznaku **„Maritimna baština – Maritime heritage“**, odnosno **„Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“** (radni nazivi).

2. Tematizacija ugostiteljskih objekata

TEMATIZACIJA TURISTIČKE PONUDE

NAČIN UKLJUČIVANJA U TURISTIČKU PONUDU. Svi ugostiteljski objekti koji pružaju uslugu hrane, oni samostalni ili u sklopu hotela, moći će se tematizirati kao „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“ ako zadovolje sljedeće uvjete:

- ✓ U svako godišnje doba, restorani moraju imati istaknut najmanje jedan jelovnik koji se sastoji od svježih plodova mora karakterističnih za taj „štajon“, (lignje, oslić, aguni i sl.), domaćeg povrća kao priloga (broskva, krumpir, blitva i sl.), domaće salate (radić, riga, motovilac i sl.), domaćeg vina (žlahtina).
- ✓ Jela moraju biti ponuđena u jednostavnoj i cjenovno pristupačnoj varijanti, kao i u *gourmet* kombinaciji višeg cjenovnog razreda i s više uloženog truda i kreacije, ovisno o vrsti ugostiteljskog objekta.

- ✓ Osoblje restorana mora biti upoznato s karakteristikama namirnica, njihovom sezonalnošću i mora znati objasniti gostima namirnice i pripremu jela. Gostu će se, na zahtjev, osigurati recept za jelo.

Svaki ugostiteljski objekt koji prihvati navedene uvjete dobio bi oznaku kvalitete „**Arca Adriatica Malinska – Dubašnica**“ i prednost pri isticanju gastronomske ponude na web stranici „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“, koja je povezana sa web stranicom TZ-a. U periodu predsezone organizirat će se u ovako brendiranim restoranima „**Dani domaće kuhinje**“ kao promocija tematskih jela vezanih uz more i brand Arca Adriatica Malinska -Dubašnica.

3. Tematske manifestacije

TEMATIZACIJA TURISTIČKE PONUDE

NAČIN UKLJUČIVANJA U TURISTIČKU PONUDU. Središnja tematska manifestacija bit će **regata i smotra tradicijskih barki na jedra „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“**, koja će se u okolnostima pandemije koronavirusa morati održavati prema važećim epidemiološkim pravilima. Veće okupljanje neće biti moguće pa bi se sam koncept u vrijeme dok su na snazi navedene mjere mijenjao u odnosu na uobičajenu praksu. Ova je manifestacija zamišljena kao **pilot-projekt** novog turističkog proizvoda. Naime, tijekom tri dana trajanja manifestacije provodili bi se sljedeći programi:

- ✓ Programi za male grupe posjetitelja u tradicijskom brodogradilištu Lolić – Kraljić,
- ✓ Radionica izrade jedinstvenog suvenira ispred TIC-a,
- ✓ „Dani domaće kuhinje“ u tematiziranim „AA Malinska-Dubašnica“ restoranima,
- ✓ Vikend paketi smještaja u tematiziranim smještajnim objektima koji uključuju prenošenje maritimnih i ribarskih vještina i znanja,
- ✓ Mala „zeleno-plava“ tržnica,
- ✓ Svakodnevna jedrenja na tradicijskim barkama,
- ✓ Mala regatu i smotra tradicijskih barki na jedra.

5.1.3. Simbioza pomorstva, poljoprivrede i turizma

Tablica 9. Simbioza pomorstva, poljoprivrede i turizma

ARCA ADRIATICA MALINSKA – DUBAŠNICA	
SIMBIOZA POMORSTVA, POLJOPRIVREDE I TURIZMA	
<p>1. Autohtoni suveniri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Radionice „Izradite svoj suvenir“ • U sklopu „Dana zahvale vjernim gostima“ (program lojalnosti) • Dugogodišnji gosti uz pomoć mentora izrađuju svoj suvenir • Suveniri na temu pomorske baštine (npr. malo drveno veslo – rezač papira) 	<p>2. Povezivanje „plavog i zelenog“</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povijest razvoja pomorstva temeljen na prijevozu robe iz unutrašnjosti • „Zeleno-plava“ tržnica ili „butiga“ kao trgovina originalnih proizvoda sa „zelenog i plavog“ prostora Hrvatske • Na obalnoj crti prostora nekadašnje ribarnice • Mali sajam „zelenog i plavog“ kao sastavni dio manifestacije koja promovira novi turistički proizvod

1. Autohtoni suveniri

SIMBIOZA POMORSTVA, POLJOPRIVREDE I TURIZMA

NAČIN UKLJUČIVANJA U TURISTIČKU PONUDU. Izrada autentičnog suvenira povezuje se s programom lojalnosti gostiju. Program lojalnosti funkcionira na način da domaćini upućuju svoje goste koji su već četiri puta prethodno boravili u općini Malinska – Dubašnica na prigodni domjenak za vjerne goste. Takav *loyalty* program (za one koji, dakle, dolaze 5 i više godina u Malinsku – Dubašnicu) bi se organizirao petkom, a sastojao bi se od pozdravnog pića i kratkog govora zahvale predstavnika turističke zajednice. Nakon toga, goste se poziva da izrade svoj jedinstveni suvenir Arca Adriatica Malinska - Dubašnica. Suvenir bi, primjerice, bio malo drveno veslo (u funkciji rezača papira), koje bi se ispoliralo finim brusnim papirom i vodootpornim flomasterom napisalo „Pozdrav iz Malinske“ (naravno, na hrvatskom jeziku). Nakon toga, gostima se dijeli prigodni omot za veslo, brošura Malinske – Dubašnice i zahvalnica potpisana od strane načelnika općine i direktora turističke zajednice. Na koncu slijedi grupna fotografija uz upis mail adrese na koju će se ista poslati gostima.

2. Povezivanje „plavog i zelenog“

SIMBIOZA POMORSTVA, POLJOPRIVREDE I TURIZMA

NAČIN UKLJUČIVANJA U TURISTIČKU PONUDU. **Zeleno-plava tržnica** („butiga“) bit će otvorena u prostoru bivše ribarnice. Taj objekt je, također, dio povijesti Malinske zajedno s otočićem - bitvom povezanom drvenim mostom s kopnom, gdje su nekada dolazili ribari s brodovima („kaićima“) prodavati ribu. Prodajni asortiman zeleno-plave butige bio bi sastavljen od autohtonih proizvoda visoke kvalitete koji se proizvode u općini Malinska – Dubašnica (med, maslinovo ulje, vino žlahtina, ovčji sir i sl.) i gostujućih delicija s kopna (kontinentalne Hrvatske). Butiga će se osmisliti kao jedan poseban sajmeni dan u tjednu tijekom proljetne, ljetne i jesenske sezone koji će biti bogatiji asortimanom, ali i kao svakodnevna ponuda u ponešto skromnijem izdanju. Posebna atrakcija zeleno-plave butige bit će (kada se osposobi), veća drvena barka na jedra, privezana uz „rivu velike barke“, koja će i sama biti izložbeno-prodajni prostor. Navedeno će imati simbolično značenje budući je nekada roba za prodaju dolazila manjim brodovima na jedra baš na to mjesto gdje se je i prodavala izravno s broda. Osim toga, nedaleko se nalazilo mjesto ukrcaja robe za izvoz, pretežito drva u „fašima“. To je uglavnom bilo ogrjevno i konstrukcijsko drvo hrasta medunca („duba“), koje se je izvozilo u Rijeku, Veneciju i Chioggiu.

5.2. Upravljanje novim turističkim proizvodom Arca Adriatica Malinska – Dubašnica

Već na početku razrade ovog projekta postavilo se temeljno i nezaobilazno pitanje: „Tko će i na koji način upravljati novim turističkim proizvodom?“. To je „Ahilova peta“ svih razvojnih projekata koji od početka nisu adresirani na održivu upravljačku strukturu. Stoga, partneri na projektu imaju zadatak izgraditi proizvod i dovesti ga u stanje upotrebljivosti, čime se projektni zadatak smatra završenim.

Da bi se uspješno upravljalo novim turističkim proizvodom, potrebno je imati mogućnost korištenja svih dostupnih marketinških mehanizama. Marketing se definira kao „društveni proces kojim putem stvaranja i razmjene proizvoda i vrijednosti s drugima pojedinci i grupe dobivaju ono što im je potrebno ili što žele“ (Kotler, 1988). Kod izbora marketinške strategije

važan je profil kupca kao krajnjeg korisnika proizvoda i usluge, prema kojemu se oblikuje strategija za ciljano tržište. O ciljanim tržištima se u okviru ovoga projekta raspravlja upoglavljju 3.3. (Master plan razvoja pomorskog turizma). U cilju ostvarenja ove marketinške funkcije upravljačkog mehanizma, upravljačko tijelo mora biti ovlašteno za tržišno djelovanje. Može se, stoga, konstatirati da marketing bez tržišnog djelovanja nije moguć, kao niti učinkovito upravljanje bez sveobuhvatne marketinške strategije. Često se pojmovi promocijai marketing smatraju sinonimima, međutim valja razumjeti da promocija čini samo jedan segment marketinga, kao uostalom i sam čin prodaje. U svakom slučaju, upravljački sustav novog turističkog proizvoda mora imati znanje i sposobnost marketinškog djelovanja, te morabiti registriran kao trgovačko društvo.

5.2.1. Primjer dobre prakse upravljanja turističkim proizvodom

Temeljem pregleda znanstvene i stručne literature, kao i terenskog istraživanja poduzetog u okviru projektnog zadatka, utvrđuje se da u Hrvatskoj ima svega nekoliko lokalnih zajednica koje uspješno upravljaju svojim turističkim proizvodom. Jedna od takvih je općina **Svetvinčenat u Istri**. Ta mala općina u središnjoj Istri koja se rasprostire na 15 km² i ima oko 2.500 stanovnika, dobro je osmislila razvoj turističkog proizvoda prema načelima koja se navode i u ovome dokumentu. Središnja os razvoja turizma je kulturni turizam, temeljen na razdoblju kasnog srednjeg vijeka s monumentalnim kulturnim spomenikom i dvorcem Morosini-Grimani (TZ Svetvinčenat, 2020). Uz pomoć EU fondova dvorac je obnovljen i stavljen u funkciju koju će imati, u skromnijem obliku, i Interpretacijski centar Arca Adriatica. Uvod u cijelu priču turističkog proizvoda, svojevrsni „*brand story*“, počinje na „repciji“ turističkog odredišta, u „kući vještice Mare“. Ovdje je i sjedište lokalne DMO tvrtke ili komunalne tvrtke za upravljanje destinacijom, Savičenta d.o.o. - trgovačko društvo za izgradnju, održavanje, i turistička agencija. Savičenta d.o.o. prodaje ulaznice, turističke paket aranžmane, suvenire; interpretira turističku priču Svetvinčenta na suvremen način i uz korištenje moderne tehnologije; te upravlja komunalnim atrakcijama. Na temelju svega viđenoga, zaključuje se da općina Svetvinčenat razvija optimalan model razvoja turističkog proizvoda i upravljanja istim.

5.2.2. Prijedlog upravljanja turističkim proizvodom Arca Adriatica Malinska - Dubašnica

U cilju održivosti novog turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica, ovim se dokumentom predlaže **osnivanje posebnog trgovačkog društva za upravljanje turističkim odredištem (DMO)**. To društvo bi sjedište imalo u Interpretacijskom centru. Odgovorna osoba bi imala ulogu upravljanja Interpretacijskim centrom, na način da bi se u tom prostoru prodavale ulaznice za centar, odnosno „paket ulaznica“ za centar, posjetu tradicijskom brodogradilištu i jedrenje s tradicijskom barkom. DMO bi, također, bio zadužen za koordinaciju s „podstanarima“ centra, a to su JK „Malinska“ i ŠRD „Lastavica“ Malinska, u svim aktivnostima predviđenima ovim planom. U centru bi se nudili i turistički suveniri te bi se organizirale radionice i susreti s vjernim gostima. DMO bi usko surađivao s turističkom zajednicom koja se bavi promocijom i organizacijom događanja. Zajedno bi kreirali web stranicu proizvoda „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“ kao glavni alat za objavu, promociju i prodaju proizvoda. DMO bi koristio dostignute standarde promocije turističke zajednice, a turistička zajednica bi mogla promovirati destinacijski proizvod. Trgovačko društvo bi se osnovalo prema principu komunalnog društva za uređenje mjesta, sa sličnim ustrojem odgovornosti. Istraživački tim ovog akcijskog plana se obvezuje prenijeti budućem voditelju / voditeljici DMO-a plan i program rada vezan uz turistički proizvod Arca Adriatica Malinska – Dubašnica. Glavni alat u upravljanju turističkim proizvodom je digitalna tehnologija te, stoga, voditelj / voditeljica DMO-a mora biti upoznata s naprednim informacijskim tehnologijama, modelima i alatima, te se kontinuirano educirati u području istih.

5.2.3. Prijedlog kreiranja destinacijskih paketa ponude u okviru proizvoda Arca Adriatica

Nastavno na prijedlog upravljanja novim turističkim proizvodom Arca Adriatica Malinska – Dubašnica, u nastavku se prikazuje prijedlog dodatne ponude za goste, tj. turiste smještene u općini Malinska – Dubašnica.

Tablica 10. Prijedlog turističkog paketa paketa 1 – Romantična večera

Romantična večera	
<p>OPIS Romantična večera je izlet tradicijskom barkom na jedra iz luke Malinska, odnosno mandrača ispred Interpretacijskog centra ili iz drugih lučica u uvali Malinska do hotela / restorana na obali koji nosi oznaku „Arca Adriatica“.</p> <p>Plovidba na jedra, vesla i električni motor. Barka je opremljena jastucima za sjedenje, rashlađenim pjenušcem i čašama za pjenušac. Gosti uživaju u tihoj plovidbi pod jedrima i pogledu na Malinsku s mora. Skiper je odjeven u tradicionalnu nošnju Malinske – Dubašnice.</p>	Polazak u 19:00 sati
	Dolazak do privezišta u neposrednoj blizini hotela / restorana do 20:00 sati
	Domaćin hotela / restorana dočekuje goste i vodi ih do posebno aranžiranog stola
	Večera prema želji gostiju
	Povratak u smještaj taxi prijevozom kopnom
	Za kalkulaciju troškova izračun prodajne cijene, promociju i prodaju aranžmana kao i organizaciju aranžmana zadužena je DMO

Tablica 11. Prijedlog turističkog paketa paketa 2 – Obiteljski izlet tradicijskom barkom na jedra

Obiteljski izlet tradicijskom barkom na jedra	
<p>OPIS Obiteljski izlet tradicijskom barkom na jedra je izlet koji započinje u lučici ukrcaja u uvali Malinska i nastavlja se plovidbom na jedra, vesla i električni motor do atraktivnih lokacija: samostana Sv. Marije Magdalene u Portu (za polaske iz Malinske, Rova, Vantačići), druge atraktivne točke poput uljare / kušaonice „Uvla“ u Vantačićima.</p> <p>Za polaske iz Porta i Vantačića cilj izleta je luka Malinska s posjetom Interpretacijskom centru, „zeleno – plavoj butigi“, kapeli Sv. Nikole zaštitnika pomoraca. U Izlet je uključena „marendu“, degustacija domaćih proizvoda uz mogućnost kupovine istih. Tijekom plovidbe putnici se uče upravljati kormilom i jedrima.</p>	Polazak u 09:00
	Trajanje izleta je 4 sata
	Večera prema želji gostiju
	Za kalkulaciju troškova izračun prodajne cijene, promociju i prodaju aranžmana kao i organizaciju aranžmana zadužena je DMO

5.2.4. Digitalni marketinški alati

U okviru upravljanja novim turističkim proizvodom Arca Adriatica Malinska – Dubašnica predlaže se suvremeni sustav destinacijske kartice pod nazivom **Arca Adriatica Card (AA Card)**, zamišljen kao marketinški alat za povlaštenu kupovinu ulaznica i usluga Arca Adriatica proizvoda kojima upravlja javni sektor, te kao osnova za odobravanje popusta za AA partnere iz javnog i privatnog sektora. Valja napomenuti da svi veći gradovi odnosno turističke destinacije već imaju takve kartice, dok je u Republici Hrvatskoj među prvima takav iskorak napravio grad Dubrovnik. U nastavku se navode sve bitne karakteristike implementacije i korištenja sustava AA kartice.

Tablica 12. Obilježja sustava AA kartice

ELEMENTI AA KARTICE	IZVEDBA
Funkcioniranje AA kartice	AA card je u naravi jedna ulaznica za više objekata, muzeja, galerija, sudjelovanja u radionicama i slično. Osim toga, kartica služi i kao „bon za popust“ kod članova kluba kartice.
Korištenje AA kartice na proizvodu Arca Adriatica	Kupovinom AA kartice bio bi pokriven: <ul style="list-style-type: none"> • ulaz s razgledom Interpretacijskog centra, • ulaz, razgled i kratko vođenje po tradicijskom brodogradilištu, • jednosatno demonstracijsko jedrenje s tradicijskom barkom na jedra uz skipera. Popusti koje bi kartica osigurala: <ul style="list-style-type: none"> • na kupovinu proizvoda u „plavo-zelenoj butigi“, • na konzumaciju jela i pića u Arca Adriatica restoranima, • popust na školu jedrenja tradicijskim barkama na jedra, • popust na školu sportskog ribolova (<i>catch & release</i>), • bila bi dodana vrijednost na cijenu smještaja.
Validnost kartice	Kartica bi imala ograničeno vremensko trajanje od 3 dana (moguća i varijanta sa 7 dana). Svaka ulaznica bi se mogla koristiti samo jednom sa svakom karticom.
Cijena kartice	Cijena trodnevne kartice ne bi smjela prelaziti 20 eura (150,00 kn).
Raspodjela uplate	Kupovinom kartice novac od uplate bi se automatski dijelio po unaprijed dogovorenom ključu prema dionicima turističkog proizvoda: Interpretacijskom centru, tradicijskom brodogradilištu i udruzi koja upravlja tradicijskim barkama. Popust na kupovinu proizvoda i usluga od privatnog sektora se ne refundira jer on generira potrošnju puno veću od dijela cijene kartice. Popusti ne bi smjeli biti manji od 5%.

(nastavak tablice)

ELEMENTI AA KARTICE	IZVEDBA
Mogućnost otkupa kartice od strane pružatelja usluge smještaja	Pružatelji usluge smještaja u domaćinstvu i u hotelima mogu otkupiti određeni broj kartica vrijednosti 10 eura po nižoj cijeni (6 eura) i uključiti je u svoju ponudu kao dodanu vrijednost. Popust podrazumijeva jednokratno plaćanje većeg broja kartica (najmanje 10).
Pune i povlaštene cijene ulaznica	Zbroj pojedinačnih ulaznica u paketu AA kartice trebao bi biti 30% viši od korištenja istih u paketu. Na primjer, vožnja drvenom tradicijskom barkom na jedra u trajanju od sat vremena bez kartice koštala bi po osobi 75,00 kn. U paketu bi koštala 52,50 kn. Ulaz, razgled interpretacijskog centra uz „plovidbu“ uz pomoć 3D naočala koštala bi bez kartice 60,00 kn a u paketu 42,00 kn (primjeri kalkulacija).
Povrat kartice i ponovno korištenje	Pri kupovini kartice u cijenu je uključena i „povratna naknada“ u visini od 1 eura. Vraćanjem kartice u Interpretacijski centar, korisnik kartice dobiva povrat u visini od 1 eura (7,5 kn). Čip kartice se ponovo „puní“ i ista kartica je spremna za novo korištenje (slično kao i hotelska kartica).
Upravljanje AA karticom	Karticom upravlja Interpretacijski centar putem platforme AA Card. Trošak izrade softverskog rješenja, nabave kartica, POS aparata na ulazima, održavanja sustava alimentira se iz cijene kartice.
Širenje primjene	Proširenjem dostupnih usluga (primjerice javni prijevoz kopnom ili morem na području općine Malinska – Dubašnica), povećava se i cijena kartice koja se dijeli na više računa. Kartica se u budućnosti može primjenjivati na cijelom području Arca Adriatica projekta pa čak i na usluge vezane uz prethodne projekte Mala barka i Mala barka 2.
Promocija i prodaja AA kartice	Promocija AA kartice treba ući u marketinški plan projekta, ali i nove DMO te turističke zajednice općine Malinska – Dubašnica. Prodaja se ostvaruje preko web stranice kartičnim plaćanjem, kao i u Interpretacijskom centru u Malinskoj.
Primjena AA kartica u smještajnim objektima	Brendirani Arca Adriatica smještaj nudi svojim gostima AA karticu umjesto klasičnog snižavanja cijena. AA kartica omogućava posjet Interpretacijskom centru, tradicijskom brodogradilištu Lolić – Kraljić i jednosatnu plovidbu tradicijskom barkom na jedra. Također, kartica omogućava popust od 15 - 20% na kupovinu proizvoda u „plavo-zelenoj butigi“, 10% - 15% popusta u Arca Adriatica ugostiteljskim objektima, kao i pri rezerviranju škole jedrenja i ribolova. Vlasnici objekata kupuju kartice i daju ih svojim gostima besplatno u terminima kad žele povećati potražnju za svojim smještajem.
Suvremena AA aplikacija	Suvremena tehnologija omogućava postavljanje sustava destinacijske kartice putem aplikacije na mobilnom telefonu. Aplikacija se „puní“ slično kao i bon za impulse kod teleoperatera.

Naposljetku valja još zaključno naglasiti da za vrijeme trajanja uvodne faze implementacije kada se ne smiju vršiti komercijalne naplate, kartica bi se mogla u ograničenom izdanju dijeliti besplatno, odnosno uz naknadu pokriva troškova izrade same kartice.

5.3. Plan aktivnosti implementacije turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica

Akcijski plan razvoja održivog turizma za općinu Malinska - Dubašnica predviđa šest različitih elemenata novog turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini, i to: atrakcije pomorske tematike, tematizacija smještajnih i ugostiteljskih objekata, tematske manifestacije, ponuda autentičnih suvenira te simbioza poljoprivrede i turizma. U nastavku se prikazuje plan aktivnosti implementacije turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica, odnosno detaljna razrada mjera i aktivnosti razvoja destinacije s ciljem valorizacije pomorske baštine u turističke svrhe i očuvanja postojeće pomorske baštine.

Tablica 13. Plan aktivnosti implementacije turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica

INTERPRETACIJSKI CENTAR									
Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovorno st	Procijenjeni proračun	Mogući izvori financiranja
Javna turistička infrastruktura	Ključna javna infrastruktura, centar novog proizvoda	Projekt izgradnje multifunkcionalnog interpretacijskog centra u luci. Objekt će se izgraditi na mjestu mobilnog, privremenog objekta kojega je koristilo ŠRD „Lastavica“ na granici glavne plaže „Rupa“ i južnog ishodišta luke. Objekt će biti zanimljive arhitekture, pravi „landmark“, koji će privlačiti pozornost i zajedno s kapelom Sv. Nikole, zaštitnika pomoraca, naglasiti pomorsku tradiciju Malinske-Dubašnice u srcu općine, na obalnoj šetnici luke Malinska. U objektu će biti dovoljno prostora za aktivnosti predviđene akcijskim planom. U objektu će svoje sjedište imati i važni partneri u provođenju planiranih aktivnosti – ŠRD „Lastavica“ i JK „Malinska“. Interpretacijski centar će imati i ulogu centralne recepcije novog doživljajnog turističkog proizvoda te mjesto iz kojega će se upravljati proizvodom.	Projekt je proizašao sve faze pripreme i ušao u fazu izgradnje i opremanja koja počinje nakon glavne turističke sezone 2020.	Radovi bi trebali biti gotovi u vremenskom okviru od godinu dana, odnosno do krajnjeg roka izvršenja EU projekta Arca Adriatica.	Nakon dovršenja gradnje i opremanja, trebat će osposobiti osoblje za upravljanje cijelim sustavom. Taj posao bi se trebao odvijati do početka glavne sezone 2021. godine.	1	Projekt vodi Općina Malinska – Dubašnica	Ukupno 13.337.838,91 kuna iz proračuna Općina Malinska – Dubašnica. Od toga su 5 milijuna namjenska kreditna sredstva. Iz EU projekta Arca Adriatica iskoristit će se ukupno 2.088.000 kn za opremanje, edukaciju osoblja, osposobljavanje sustava upravljanja.	Iz proračuna Općina Malinska – Dubašnica 11.249.838,91kn. Od toga su 5 milijuna namjenska kreditna sredstva. Iz EU projekta Arca Adriatica iskoristit će se ukupno 2.088.000 kn za opremanje, edukaciju osoblja, osposobljavanje sustava upravljanja.

MANDRAĆ I RIVA VELIKE BARKE									
Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjeni proračun	Mogući izvori financiranja
Javna infrastruktura	Ključna javna infrastruktura za privez tradicijskih barki na jedra i „velike barke“ (bracere) te za održavanje većeg dijela programa (jedrenje na tradicijskim barkama, „zeleno-plava butiga“).	Projekt obnove partera, lukobrana, privezišta dijela luke na kojemu se odvijaju programi javnog karaktera i koji predstavlja vrlo frekventnu šetnicu. Građevinski sanirano, popločeno kamenom.	Dovršeno	Dovršeno	Dovršeno	1	Projekt vodi Općina Malinska – Dubašnica u suradnji s Lučkom upravom Krk	4.137.498,35 kn	Proračun Općina Malinska- Dubašnica 73%, Županijska lučka uprava 27%

TRADICIJSKE BARKE NA JEDRA									
Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjeni proračun	Mogući izvori financiranja
Javna i javno / privatna infrastruktura	Obnova tradicijskih barki na jedra koje će biti vezane u mandraču, uz Interpretacijski centar	U sklopu projekta obnavljaju se tradicijske barke na jedra (dvije barke) koje će, uz već jednu obnovljenu, biti temelj novog turističkog proizvoda usko povezanog uz aktivnosti na moru.	Barke su u fazi obnove prema pravilima i pod monitoring om struke.	Do konca projektnog razdoblja EU projekta Arca Adriatica.	U fazi realizacije sa ciljem potpune spremnosti do glavne sezone 2021.	1	Odgovornost za realizaciju imaju ekspertni tim projekta i izabrani brodograditelj .	262.500,00 kn.	EU projekt Arca Adriatica

TRADICIJSKO OBITELJSKO BRODOGRADILIŠTE LOLIĆ – KRALJIĆ

Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjen i proračun	Mogući izvori financiranja
Privatna gospodarsko / turistička infrastruktura	Malo, posljednje sačuvano obiteljsko brodogradilište sa tradicijom kroz četiri generacije. Nalazi se na obalnoj šetnici kao gospodarski objekt otvoren i za turističke namjene. Ono što se, primjerice u Rovinju, mora improvizirati kao turistička atrakcija, Malinska već ima kao samoodrživi gospodarski objekt najviše razine atraktivnosti. To je ujedno i jaka karika u novome turističkom proizvodu.	Malo tradicijsko, obiteljsko brodogradilište je pravi dragulj Malinske. Velika je sreća da na udaljenosti od 200 metara imamo očuvanu tradicijsku brodogradnju i suvremeni interpretacijski centar pomorske baštine. Kombinacijom posjeta jednom i drugom punktu, posjetitelj može dobiti cjelovitu sliku vrijednosti tradicijske drvene brodogradnje. Na koncu dolazi do drvene barke na jedra pa plovidbu na takvoj brodici posebno cijeni. Vlasnik brodogradilišta Franko Kraljić ujedno je i domaćin gostima koji se najave putem web stranice. Ti gosti imaju priliku razgledati minijturni škver i doznati o tehničkim izradama i popravci barke.	Uključivanje tradicijskog brodogradilišta u paket ponude „Arca Adriatica“ – s jednom ulaznicom može se razgledati interpretacijski centar, tradicijsko brodogradilište i zaploviti na tradicijskoj barci na jedra. Potrebno je izraditi web stranicu putem koje će gosti moći rezervirati termin.	Do kraja projekta 2021.	Brodogradilište funkcionira i već ima mogućnost prihvata turista.	2	Općina Malinska – Dubašnica	70.000,00 kn	Natječaj Ministarstva turizma, EU fondovi, proračun Općine Malinska – Dubašnica, proračun Turističke zajednice općine Malinska – Dubašnica.

„ZELENO – PLAVA BUTIGA“

Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjen i proračun	Mogući izvori financiranja
Javna infrastruktura	Organiziranje prodaje izvrsnih proizvoda sa iz unutrašnjosti općine i pobratimljenih općina na kontinentalnom dijelu Hrvatske i proizvoda iz priobalnih dijelova općine na prostoru bivše ribarnice	Na prostoru bivše ribarnice na „Rivi velike barke“ organizirat će prodaja izvrsnih poljoprivrednih, prehrambenih proizvoda poput maslinovog ulja, meda, ovčjeg sira i slično. Pravo na prodaju će imati isključivo OPG-ovi sa područja općine Malinska – Dubašnica i pobratimljenih općina iz kontinentalnog dijela Hrvatske.	Projektiranje , uređenje i opremanje postojećeg prostora, organiziranje prodaje, promocija.	2021 +	Na razini ideje. Prvo je potrebno projektirati zahvat.	2	Projekt vodi Općina Malinska – Dubašnica.	43.750,00 kn.	Proračun Općine Malinska – Dubašnica

TEMATIZIRANJE UGOSTITELJSKIH OBJEKATA

Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjen i proračun	Mogući izvori financiranja
Javno / privatno partnerstvo.	Tematizacija ugostiteljskih objekata s uslugom hrane.	Ugostiteljski objekti koji pružaju uslugu hrane i ispune uvjete : najmanje jedno sezonsko jelo u ponudi koje je sastavljeno od svježih plodova mora i svježeg povrća u prilogu uz dodatak domaćeg maslinovog ulja, domaćih slastica i vina žlahtine, da konobar zna objasniti gostu način dobave namirnica i njihovu vrijednost s obzirom na sezonu i svježinu, i da gost dobije recept, - dobiti će oznaku pripadnosti klubu proizvoda „Arca Adriatica“.	Trening radionice za vlasnike ugostiteljskih objekata sa uslugom hrane i osoblja.	Do kraja projektnog razdoblja, do kraja 2021. godine.	Već imamo ugostiteljske objekte koji nude sezonska jela na bazi plodova mora ali nemamo učinkovit marketing takve ponude i zadovoljavajuću interakciju sa gostima.	2	Općina Malinska – Dubašnica.	10.000,00 kn	Proračun Općine Malinska – Dubašnica.

TEMATIZIRANJE SMJEŠTAJNIH OBJEKATA

Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjeni proračun	Mogući izvori financiranja
Javno – privatno partnerstvo	Tematiziranje smještaja koji pruža dodatnu vrijednost kroz doživljaj maritimne baštine.	Domaćini koji imaju pomorske i ribarske vještine uključuju te vještine u svoju smještajnu ponudu (vožnja gostiju s barkom na vesla, jedra, motor, ribolov). Domaćini koji nemaju osobno vještine i mogućnosti prenošenja istih na svoje goste, angažirati će druge osobe za pružanje takvog doživljaja, prvenstveno iz ŠRD „Lastavica“ i JK „Malinska“.	Trening radionice za domaćine i druge osobe zadužene za prijenos pomorskih i ribarskih vještina na goste.	Do kraja projektnog razdoblja 2021. godine.	Već postoje škole ribolova i jedrenja za domaću djecu kao i organizacija prikaza vještina u sklopu manifestacije „Smotra i regata tradicijskih barki na jedra“. Taj model treba doraditi kako bi bio dostupan i gostima smještenima u komercijalne objekte. Još treba razgovarati i raditi sa udrugama i pojedincima.	2	Općina Malinska – Dubašnica.	10.000 kn.	Proračun Općine Malinska-Dubašnica.

AKTIVNOSTI U INTERPRETACIJSKOM CENTRU

Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjeni proračun	Mogući izvori financiranja
Javne aktivnosti.	Kreiranje sadržaja koji će privlačiti posjetitelje ali i stanovnike sa gostima.	U interpretacijskom centru će se kombinacijom izloženih artefakata i digitalnim prikazima ispričati priča o maritimnoj tradiciji i baštini općine Malinska – Dubašnica. U jednome dijelu će to biti i priprema za jednosatnu plovidbu tradicijskom barkom na jedra, što čini dio jedinstvenog paketa sadržaja vezanoga uz IC. Također IC će biti mjesto okupljanja lojalnih gostiju (gosti koji dolaze u Malinsku – Dubašnicu 5+ godina) jednom tjedno. Osim prigodnog pozdrava i poklona, ti će gosti u IC-u izraditi / dovršiti vlastiti suvenir (drveno veslo, rezač papira, kojega će fino izbrusiti i upisati „Volim Malinsku“). U IC-u će se održavati i teoretski dio škole jedrenja i ribolova.	Izbor i osposobljavanje interpretatora, voditelja škole ribolova i jedrenja, razrada programa lojalnosti sa dovršavanjem vlastitog suvenira, nabava i izrada određenog broja suvenira („vesla – rezača“), obuka za upravljanje sustavom AA card.	Do kraja projektnog razdoblja, odnosno do kraja 2021. godine.	Projekt još nije u zreloj fazi. Prije pokretanja samoga projekta nužno je ispuniti polazne pretpostavke. To su: izgradnja Interpretacijskog centra, definiranje obaveza „podstanara“ IC-a (ŠRD „Lastavica“, JK „Malinska“), izbor interpretatora / voditelja, voditeljice IC-a, dovršetak obnove tradicijskih barki na jedra.	1	Općina Malinska – Dubašnica	200.000 kn	Proračun Općine Malinska – Dubašnica, natječaji Ministarstva turizma, EU natječaji-

TEMATSKA MANIFESTACIJA, SMOTRA I REGATA TRADICIJSKIH BARKI NA JEDRA

Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjen i proračun	Mogući izvori financiranja
Javno događanje.	Organiziranje višednevnog događanja pod nazivom „Homo na jidra“ 11. i 12. 09. 2020.	Smotra i regata tradicijskih barki na jedra ima svoj natjecateljski i revijalni dio kao i dio namijenjen publici – roditeljima sa djecom. Naime po prijavi moguća je kraća plovidba na vesla i jedra roditeljima s djecom u tradicijskim barkama. To je ujedno i pokazatelj budućih mogućnosti kroz novi jedinstveni turistički proizvod Arca Adriatica. Manifestacija ima i svoju „zelenu – plavu butigu“, odnosno eko – etno sajam. Tu su i interaktivne radionice sa posjetiteljima kao i demonstracija drevnih brodograđevnih, pomorskih i ribarskih vještina. Prema mogućnostima organizirao bi se i zabavno-muzički program „ribarska večer“.	Razrada programa, animacija sudionika, dogovori sa voditeljima radionica, organizacija prigodnih izložbi, osiguravanje svih logističkih elemenata manifestacije, usuglašavanje svih programa sa protuepidemijskim mjerama. Osposobljavanje tradicijskih barki koje su u postupku obnove za sudjelovanje u ovoj manifestaciji.	Kolovoz, rujan 2020. (alternativa novi termin u 2021. godini.)	Manifestacija pod nazivom „Homo na jidra“ je već održana 2019. godine pa se na tom iskustvu može unaprijediti slijedeće izdanje manifestacije. Međutim zbog protuepidemijskih mjera cijeli proces organizacije sličnih događanja je odgođen za iduću godinu.	2	Općina Malinska – Dubašnica, Turistička zajednica općine Malinska – Dubašnica.	100.000,00 kn.	Proračun Općine Malinska – Dubašnica, proračun TZ općine Malinska – Dubašnica.

AA CARD (ARCA ADRIATICA CARD)

Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjeni proračun	Mogući izvori financiranja
Destinacijska kartica	Marketinški alat za povlaštenu kupovinu ulaznica i usluga AA proizvoda kojima upravlja javni sektor. Osnova za odobravanje popusta za AA partnere iz javnog i privatnog sektora.	Glavna prednost takve kartice je u tome što ona vrijedi „130“, košta kupca „100“, a članovi kluba ponuđača smještaja mogu nabaviti tu karticu za „50“. Na taj način koriste je korisnici kartice – dobiju više sadržaja za manje novca. Članovi kluba ponuđača smještaja također za manji trošak gostu pruže veći dodanu vrijednost umjesto spuštanja cijene svoje osnovne usluge. Koriste je i „točke od interesa“ jer im se prihod povećava na način da od svake prodane kartice dio prihoda dolazi na njihov račun bez obzira da li korisnik konzumira njihovu uslugu. Druga prednost ove kartice je ta da isti instrument omogućava još i popust na dodatne usluge ponuditelja iz kluba proizvoda Arca Adriatica. Karticu mogu kupiti i vlasnici smještaja koji nisu u klubu proizvoda Arca Adriatica, ali po punoj cijeni. Karticom treba upravljati DMO, nju treba aktivno nuditi i prodavati. Kartica je ujedno i izvor prihoda za DMO.	Osnivanje DMO trgovačkog društva. Izgradnja sustava prodaje destinacijske kartice i raspodjele uprihodjenih sredstava na dionike – članove „kluba AA card“. Osposobljavanje voditelja za upravljanje sustavom. Trening komunikacijsko – prodajnih vještina, digitalnog marketinga, upravljanja proizvodom.	2020. – 2022.	U fazi razrade ideje.	2	Općina Malinska – Dubašnica, Interpretacijski centar.	500.000,00 kn	Proračun Općine Malinska – Dubašnica, EU fondovi, natječaji ministarstava

UPRAVLJANJE NOVIM TURISTIČKIM PROIZVODOM ARCA ADRIATICA MALINSKA – DUBAŠNICA

Kategorija	Projekt / mjera	Opis	Aktivnost	Trajanje	Zrelost / status projekta	Prioritet ulaganja (1-3)	Odgovornost	Procijenjeni proračun	Mogući izvori financiranja
Javno trgovačko društvo	Osnivanje komunalnog trgovačkog društva za upravljanje destinacijom (DMO)	Naš je prijedlog osnivanje posebnog trgovačkog društva za upravljanje turističkim odredištem (DMO). To društvo bi sjedište imalo u interpretacijskom centru. Djelatnik / djelatnica centra bi imala / imao ulogu upravljanja s interpretacijskim centrom, tu bi se prodavale ulaznice za centar, odnosno „paket ulaznice“ za centar, posjetu tradicijskom brodogradilištu i jedrenje s tradicijskom barkom. DMO bi bio zadužen za koordinaciju s „podstanarima“ centra, JK „Malinska“ i SRD „Lastavica“ Malinska u svim aktivnostima predviđenima ovim planom. U centru bi se prodavali i turistički suveniri te bi se organizirale radionice i susret sa vjernim gostima. DMO bi usko surađivao sa turističkom zajednicom koja se bavi promocijom i organizacijom događanja. Zajedno bi kreirali web stranicu proizvoda „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“ kao glavni alat za objavu, promociju i prodaju proizvoda. DMO bi koristio dostignute standarde promocije turističke zajednice a turistička zajednica bi (konačno) mogla promovirati destinacijski proizvod. Trgovačko društvo bi se osnovalo prema principu komunalnog društva za uređenje mjesta, sa sličnim ustrojem odgovornosti. Izrađivači ovog akcijskog plana se obvezuju prenijeti budućem voditelju / voditeljici DMO-a plan i program rada turističkim proizvodom je digitalna tehnologija.	Izrada poslovnog plana, feasibility studije (studija izvedivosti i isplativosti).	2020. – 2022.	Na razini razrade ideje	2	Općina Malinska – Dubašnica	500.000,00 kn.	Proračun Općine Malinska – Dubašnica, natječaji ministarstava, EU projekti

6. ZAKLJUČAK

U posljednjem dijelu Akcijskog plana donose se preporuke i smjernice glede mogućih izvora financiranja projekata, učinkovite promocije novog turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini te ulozi Centra izvrsnosti općine Malinska – Dubašnica.

6.1. Izvori financiranja projekata

Sagledavajući EU fondove kao moguće izvore financiranja projekata, valja naglasiti da je ove, 2020. godine, završilo sedmogodišnje proračunsko razdoblje EU-a. Također je činjenica da se nova sedmogodišnja financijska perspektiva u trenutku izrade ovoga materijala još uvijek nije donijela. Pandemija Covid-19 virusa u potpunosti je promijenila prioritete i usporila procese odlučivanja. Poznato je da se trenutno pregovara o velikim financijskim paketima pomoći državama članicama, no još uvijek nema saznanja o tome koji će fondovi biti na raspolaganju za prijavu novih projekata. Ovdje ćemo prikazati neke dosadašnje koji bi mogli biti izvor financiranja za naprijed navedene projekte:

■ Creative Europe Programme

- *Područje djelovanja:* kulturna i obrazovna politika
- *Svrha:* očuvanje i unapređenje europske kulturne i jezične različitosti te jačanje konkurentnosti kulturnog i kreativnog sektora kroz projekte u sferi: (i) kulture), (ii) medija, osobito audiovizualnih, te (iii) međusektorske kulturne suradnje
- *Mogući korisnici:* institucije koje upravljaju turističkim atrakcijama i nositelji javne vlasti.

■ Programme for Social Change and Innovation

- *Područje djelovanja:* politika zapošljavanja
- *Svrha:* financiranje projekata u sferi: (i) koordiniranja nacionalnih politika, (ii) razmjene iskustava u sferi najbolje prakse, (iii) jačanja institucionalnog kapaciteta i jačanje razvoja društvenog poduzetništva, te (iv) testiranja inovativnih politika, pri čemu će se najuspješnije mjere dodatno poticati sredstvima iz Europskog socijalnog fonda. Posebno valja naglasiti da će se u sklopu ovog programa (*nekadašnji EURES - European Employment Services*) uspostaviti on-line servis fokusiran isključivo na

ugostiteljske djelatnosti. Taj će servis omogućiti poslodavcima lakšu provjeru stručnih kvalifikacija i osposobljenosti potencijalnih posloprimaca iz svojih vlastitih, ali i drugih zemlja EU. Time će se unaprijediti efikasnost zapošljavanja te pojačati radna mobilnost.

- *Mogući korisnici:* pružatelji usluga smještaja, pružatelji prometnih usluga, pružatelji usluga hrane i pića, pružatelji usluga u turističkom posredovanju, institucije koje upravljaju turističkim atrakcijama te nositelji javne vlasti.

■ **European Maritime and Fisheries Fund**

- *Područje djelovanja:* politika razvoja priobalja i ribarstva
- *Svrha:* financiranje projekata u sferi: (i) ekološki održivog ribarstva, (ii) 'pametnog' i ekološki čistog uzgoja akvakultura, (iii) održivog prostornog razvoja, te (iv) integriranog upravljanja morem i priobaljem. Iz ovog će se fonda također poticati i investicije u proizvodnu diversifikaciju poduzeća orijentiranih na ribarstvo i/ili akvakulturu kroz razvoj komplementarnih djelatnosti kao što je, primjerice, turizam.

- *Mogući korisnici:* pružatelji usluga smještaja, pružatelji usluga hrane i pića, institucije koje upravljaju turističkim atrakcijama te nositelji javne vlasti.

■ **COSME - Programme for the Competitiveness of Enterprises and SMEs**

- *Područje djelovanja:* politika razvoja malog i srednjeg poduzetništva
- *Svrha:* dinamiziranje razvoja malih i srednjih poduzeća kroz: (i) jačanje pristupa financiranju na osnovi kreditiranja i/ili povećanja temeljnog kapitala, (ii) unapređivanje pristupa globalnom tržištu i EU tržištu kroz tzv. Enterprise Europe Network, te (iii) jačanje poduzetništva kroz unapređenje poduzetničkih vještina i svjetonazora.

- *Mogući korisnici:* pružatelji usluga smještaja, pružatelji prometnih usluga, pružatelji usluga hrane i pića, institucije koje upravljaju turističkim atrakcijama te nositelji javne vlasti.

■ **European Regional Development Fund**

- *Područje djelovanja:* politika regionalnog razvoja
- *Svrha:* jačanje ekonomske, društvene i teritorijalne povezanosti članica EU kroz smanjivanje razlika između europskih regija. Prioritetna područja potpore uključuju: (i) istraživanje, razvoj i inovativnost, (ii) dostupnost informacijama i komunikacijskim tehnologijama, (iii) prijelaz prema gospodarstvu niske emisije ugljika/ugljičnog dioksida, (iv) razvoj malih i srednjih poduzeća, (v) usluge od opće koristi za gospodarstvo, (vi) telekomunikacije, energetika, prometna infrastruktura, (vii) jačanje

institucionalnog kapaciteta za učinkovitu javnu administraciju, (viii) zdravlje, obrazovanje i društvena infrastruktura, te (ix) održivi urbani razvoj.

- *Mogući korisnici:* pružatelji usluga smještaja, pružatelji prometnih usluga, pružatelji usluga hrane i pića, institucije koje upravljaju turističkim atrakcijama te nositelji javne vlasti.

■ **European Agriculture and Rural Development Fund**

- *Područje djelovanja:* politika ruralnog razvoja

- *Svrha:* financijska potpora: (i) unapređenju transferu znanja i inovacijama, (ii) jačanju konkurentnosti, (iii), unapređenju lanca opskrbe hranom i upravljanja s povezanim rizicima, (iv) obnavljanju, zaštiti i unapređenju ekosustava, (v) jačanju efikasnosti korištenja resursa i prijelazu prema gospodarstvu niske emisije ugljika/ugljičnog dioksida, (vi) jačanju društvene uključenosti, smanjivanju siromaštva i ekonomskom razvoju ruralnih područja.

- *Mogući korisnici:* pružatelji usluga smještaja, pružatelji prometnih usluga, pružatelji usluga hrane i pića, institucije koje upravljaju turističkim atrakcijama te nositelji javne vlasti.

■ **LIFE+**

- *Područje djelovanja:* politika zaštite okoliša

- *Svrha:* financijska potpora projektima s područja: (i) zaštite okoliša i efikasne upotrebe resursa, (ii) biološke raznolikosti, te (iii) upravljanja okolišem.

- *Mogući korisnici:* pružatelji usluga smještaja, pružatelji prometnih usluga te nositelji javne vlasti.

■ **Connecting Europe Facility**

- *Područje djelovanja:* politika razvoja prometne infrastrukture

- *Svrha:* unapređenje europske povezanosti kroz projekte: (i) unapređenja prometne infrastrukture (uklanjanje prometnih 'uskih grla', dogradnja nedostajućih prometnih poveznica i sl.), (ii) unapređenja energetske povezanosti (energetska efikasnost i prilagođavanje klimatskim promjenama), te (iii) unapređenja telekomunikacijskih sustava (brz i širokopojasni Internet i paneuropske digitalne usluge).

- *Mogući korisnici:* pružatelji prometnih usluga i nositelji javne vlasti.

■ **Erasmus for All Programme**

- *Područje djelovanja:* obrazovna politika

- *Svrha:* financiranje projekata u sferi obrazovanja, stjecanja stručnih vještina, edukacije mladih te razvoju sporta. Programom se podržavaju aktivnosti na području: (i) pojedinačnog stjecanja znanja kroz studiranje, stručno osposobljavanje, stručne prakse, podučavanje i profesionalni razvoj, ali i kroz volontiranje, (ii) institucionalnu suradnju između obrazovnih ustanova, udruga za mlade, poduzetničkog sektora, nositelja izvršne vlasti na lokalnoj i/ili regionalnoj razini te ne-vladinih udruga, kao i (iii) podrške u reformiranju obrazovnih sustava zemalja članica i suradnje s zemljama koje nisu članice EU.
- *Mogući korisnici:* obrazovne institucije i udruge mladih.

6.2. Promocija novog turističkog proizvoda

Promocija novog turističkog proizvoda obuhvaća sljedeće instrumente promocije:

■ Web stranica „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“

Web stranica je središnje mjesto upravljanja proizvodom. Na stranici se objavljuju sve važne informacije vezane za proizvod, mogu se kupiti ulaznice, odnosno „AA card“, linkovi preko stranice vode do mjesta prodaje paket aranžmana. Stranica ima i ulogu „newslettera“ s informacijama vezanima uz proizvod i sva događanja oko proizvoda. Web stranica i njene novosti se dijele putem društvenih mreža a njena je adresa objavljena na svim drugim promotivnim „instrumentima“.

■ Facebook stranica

Facebook stranica ima ulogu dijeljenja informacija s web stranice i interakcije s publikom. Publika postavlja pitanja, dobiva odgovore, objavljuje svoje fotografije uz opis doživljaja. Ovo je vrlo učinkovit alat za promociju, osobito ako se u promotivne aktivnosti uključe i gosti. Facebook je društvena mreža za korisnike srednje generacije.

■ Instagram profil

Instagram je društvena mreža koja je povezana s Facebookom, ali je više orijentirana prema mlađoj publici. Glavni alat ove mreže je slika s vrlo malo teksta i uz puno „tagiranja“ poznatih pojmova, drugih stranica ili osoba.

■ Suveniri

Suvenirna ponuda u centru za posjetitelje bi trebala, također, biti u funkciji promocije novog turističkog proizvoda. U takvim se prilikama nudi uobičajena lepeza suvenira upotrebne vrijednosti kao što su: kape za sunce, majice, šalice, torbe, ruksaci i slično - brendirani simbolima „Arca Adriatica Malinska - Dubašnica“, odnosno s apliciranim fotografijama tradicijskih drvenih barki na jedra uz natpis Arca Adriatica Malinska - Dubašnica. Također postoji mogućnost brendiranja i izvrsnih poljoprivrednih proizvoda u „zeleno – plavoj butigi“. U tom smislu, mogu se osmisliti bočice maslinovog ulja, pakiranja meda ili ovčjeg sira pod brendom „Arca Adriatica Malinska - Dubašnica“ (AAMD).

■ Letak – prospekt

Letak predstavlja tradicionalan promotivni alat koji se zadržao i u tiskanom formatu. Jednostavan dvostrani letak na kojemu su sadržane sve važne informacije važno je promotivno sredstvo. Letak je prigodan način oglašavanja ponude u smještajnim jedinicama, sobama i apartmanima te na info punktovima kao što su recepcije hotela, turističkih agencija i slično.

■ Manifestacija „Homo na jidra“

Manifestacija „Homo na jidra“ je iznimno važan dio projekta. Ona je najvažniji „izlog“ svih sadržaja novog turističkog proizvoda „Arca Adriatica Malinska – Dubašnica“. Manifestacija uključuje sve dionike ponude, goste koji borave u destinaciji i prikazuje svu ponudu u najboljem izdanju. Sve je to popraćeno fotografskim aparatom i kamerom. Fotografije i filmski zapisi s manifestacije su snažan promotivni alat koji se „vrti“ preko svih promotivnih kanala od manifestacije do manifestacije, kroz cijelu godinu. Dobar primjer je Kvarnerski festival mora Fiumare u Rijeci.

6.3. Centar izvrsnosti Arca Adriatica

U općini Malinska – Dubašnica oformljen je Centar izvrsnosti sastavljen od članova iz redova udruga, javnih institucija, gospodarskih subjekata i stručnjaka za maritimnu baštinu. Članovi Centra izvrsnosti sudjeluju u radionicama, raspravama i na studijskim putovanjima u cilju aktivnog praćenja razvoja projekta. Centar izvrsnosti je glavno neformalno tijelo zaduženo za promociju projekta, monitoring razvoja, implementaciju mjera. U ovome trenutku, zbog epidemioloških mjera vezanih za širenje koronavirusa, nisu moguća veća okupljanja svih

članova Centra izvrsnosti pa se u ovoj fazi pozivaju predstavnici pojedinih grupacija. U sljedećoj fazi će se članove Centra izvrsnosti redovito izvješćivati putem online alata te će i dalje biti pozivani na sastanke u manjim grupama. Od članova Centra izvrsnosti se očekuje da sva svoja znanja i vještine udruže u ovome projektu u cilju što bržeg i boljeg funkcioniranja novog turističkog proizvoda. Također se očekuje da budu aktivni ambasadori i zagovornici novog turističkog proizvoda Arca Adriatica. Važno je naglasiti da su članovi Centra izvrsnosti Arca Adriatica Malinska – Dubašnica pridonijeli kreiranju novog turističkog proizvoda na način da su, između ostaloga, sudjelovali u SWOT analizi, čiji su rezultati prikazani u poglavlju 4.4.

6.4. Zaključna razmatranja

Većina dosadašnjih pokazatelja turističkih kretanja iz prethodnih godina nisu usporediva s kretanjima u ovoj, 2020. godini obojenoj pandemijom koronavirusa. Dapače, neki oblici turističkih putovanja su ove godine potpuno izostali: sve vrste grupnih aranžmana koji uključuju putnike starije životne dobi, a koriste se autobusima ili zrakoplovima kao prijevoznim sredstvima. Također su podbacili aranžmani oslonjeni na zračni prijevoz, tj. niskotarifne aviokompanije, kao i dolasci s izvan europskih tržišta. U odnosu na prethodnu godinu, fizički turistički promet je u prosjeku manji za između 50 i 70%.

Unatoč takvim nepovoljnim kretanjima, otok Krk i općina Malinska – Dubašnica baš ove godine kapitaliziraju svoju položajnu prednost kao najdostupniji mediteranski otok za dolaske osobnim vozilom. Prednost je i ono što se još nedavno smatralo najvećim nedostatkom – izuzetno velik broj objekata za odmor u vlasništvu nerezidenata. Kuće za odmor („vikendice“) i plovila na području općine Malinska – Dubašnica i otoka Krka jedni su od najjačih motiva dolazaka „neformalnih turista“ (vlasnika) i opravdan razlog za dozvolu ulaska u zemlju čak i u trenucima stroge epidemiološke kontrole.

Obitelji s djecom kao najmasovniji, ali i najosjetljiviji segment putnika biraju bliža odredišta dostupna osobnim vozilom i u „*last minute*“ ponudi. Otok Krk kao turistička destinacija je blizu važnih emitivnih tržišta poput Slovenije, Austrije, Mađarske, Bavarske, pokrajine Baden – Wurttemberg i Italije, kao i domaćih glavnih emitivnih centara poput Zagreba, Varaždina, središnje i sjeverozapadne Hrvatske. S tih emitivnih tržišta turisti mogu donijeti odluku u

jednome danu za dolazak na Krk. To je izuzetno važno u situaciji kada imamo stalnu neizvjesnost o mogućem uvođenju restriktivnih epidemioloških mjera. U pravilu se te mjere donose sa odgodom primjene od 24 sata pa je blizina i dostupnost odredišta uz dobru opću i zdravstvenu sigurnost presudan faktor odluke o putovanju.

Na svim ovim spoznajama izgrađena je ponuda novog, održivog turističkog proizvoda baziranog na zaštiti, promociji i turističkoj valorizaciji jadranske pomorske baštine – ARCA ADRIATICA.

LITERATURA

Čavlek, N., Bartoluci, M., Prebežac, D. & Kesar, O., (2011). *Turizam-ekonomske osnove i organizacijski sustav*. Školska knjiga, Zagreb

Hua, J., & Shaw, R. (2020). Corona virus (Covid-19)“infodemic” and emerging issues through a data lens: The case of china. *International journal of environmental research and public health*, 17(7), 2309.

Kotler, P. (1988). *Transparency Masters Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation, and Control*. Prentice-Hall.

Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, <https://mint.gov.hr/vijesti/wttc-koronavirus-dovodi-u-opasnost-50-milijuna-radnih-mjesta-u-turizmu/20992>, 22. 4. 2020.

Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, Izvješće o stanju u prostoru Općine Malinska-Dubašnica 2016. - 2020.godine, [https://zavod.pgz.hr/SN_JLS/Izvjescia o stanju u prostoru/Opcina Malinska Dubasnica IZ 23 03 2017.pdf](https://zavod.pgz.hr/SN_JLS/Izvjescia%20o%20stanju%20u%20prostoru/Opcina%20Malinska%20Dubasnica%20IZ%2023%2003%202017.pdf), 11. 3. 2020.

Svjetski savjet za okoliš i razvoj, WCED, *Our Common Future*, <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>, 12. 3. 2020.

Svjetska turistička organizacija, UNWTO, *Sustainable development*, <https://www.unwto.org/sustainable-development>, 22. 5. 2020.

Turistička zajednica općine Malinska – Dubašnica, Statistika, <https://www.visitmalinska.com/statistika/2020-godina/>, 15. 7. 2020.

Turistička zajednica Svetvinčenta, <http://tz-svetvincenat.hr/kastel-morosini-grimani/>, 12. 6. 2020.

POPIS TABLICA

<i>Tablica 1. Ciljevi održivog razvoja UNWTO-a i UNEP-a</i>	<i>16</i>
<i>Tablica 2. Preporuke za održivi kulturni turizam EAHTR-a</i>	<i>17</i>
<i>Tablica 3. Smjernice razvoja turističkog proizvoda temeljenog na pomorskoj baštini.....</i>	<i>21</i>
<i>Tablica 4. Elementi novog turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica</i>	<i>28</i>
<i>Tablica 5. Atrakcije pomorske baštine turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica</i>	<i>29</i>
<i>Tablica 6. 5.1.2. Tematizacija ponude turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica.....</i>	<i>33</i>
<i>Tablica 7. Simbioza pomorstva, poljoprivrede i turizma</i>	<i>36</i>
<i>Tablica 8. Obilježja sustava AA kartice</i>	<i>41</i>
<i>Tablica 9. Plan aktivnosti implementacije turističkog proizvoda Arca Adriatica Malinska – Dubašnica</i>	<i>44</i>

POPIS SLIKA

Slika 1. Polazne osnove turističkog proizvoda u okviru projekta Mala barka 2..... 18

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Turistički dolasci siječanj – lipanj 2020. na području općine Malinska- Dubašnica..... 23

POPIS PRILOGA

<i>Prilog 1. Gastronomija.....</i>	<i>65</i>
<i>Prilog 2. Izložba fotografija na temu maritimne baštineFoto: Marko Valjak / Fiumare.....</i>	<i>66</i>
<i>Prilog 3. Jedrenje i veslanje s gostimaFoto: Marko Valjak / Fiumare.....</i>	<i>66</i>
<i>Prilog 4. „Zeleno – plava butiga“ Foto: Marko Valjak / Fiumare.....</i>	<i>67</i>
<i>Prilog 5. „Zeleno – plava butiga - detalji“.....</i>	<i>67</i>
<i>Prilog 6. Arca Adriatica predavanja o maritimnoj baštiniFoto: Marko Valjak / Fiumare.....</i>	<i>68</i>
<i>Prilog 7. Arca Adriatica predavanja o maritimnoj baštini - detalji.....</i>	<i>68</i>
<i>Prilog 8. Arca Adriatica radionice brodograđevnih vještina Foto: Marko Valjak / Fiumare.....</i>	<i>69</i>
<i>Prilog 9. Arca Adriatica – ogledna slika.....</i>	<i>69</i>
<i>Prilog 10. Arca Adriatica radionice mornarskih vještina.....</i>	<i>70</i>
<i>Prilog 11. Arca Adriatica ribarska feštaFoto: Marko Valjak / Fiumare.....</i>	<i>71</i>
<i>Prilog 12. Arca Adriatica smotra i regata tradicijskih barki na jedraFoto: Marko Valjak / Fiumare.....</i>	<i>71</i>
<i>Prilog 13. Ribolovno natjecanje Arca Adriatica (vaganje ulova) Foto: Marko Valjak / Fiumare.....</i>	<i>72</i>
<i>Prilog 14. Arca Adriatica veslačka regataFoto: Marko Valjak / Fiumare.....</i>	<i>72</i>
<i>Prilog 15. Malinska - promocija novog turističkog proizvoda.....</i>	<i>73</i>

PRILOZI

Prilog 1. Gastronomija

Foto: Marko Valjak /Fiumare

Prilog 2. Izložba fotografija na temu maritimne baštine

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 3. Jedrenje i veslanje s gostima

Prilog 4. „Zeleno – plava butiga“

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 5. „Zeleno – plava butiga - detalji“

Prilog 6. Arca Adriatica predavanja o maritimnoj baštini

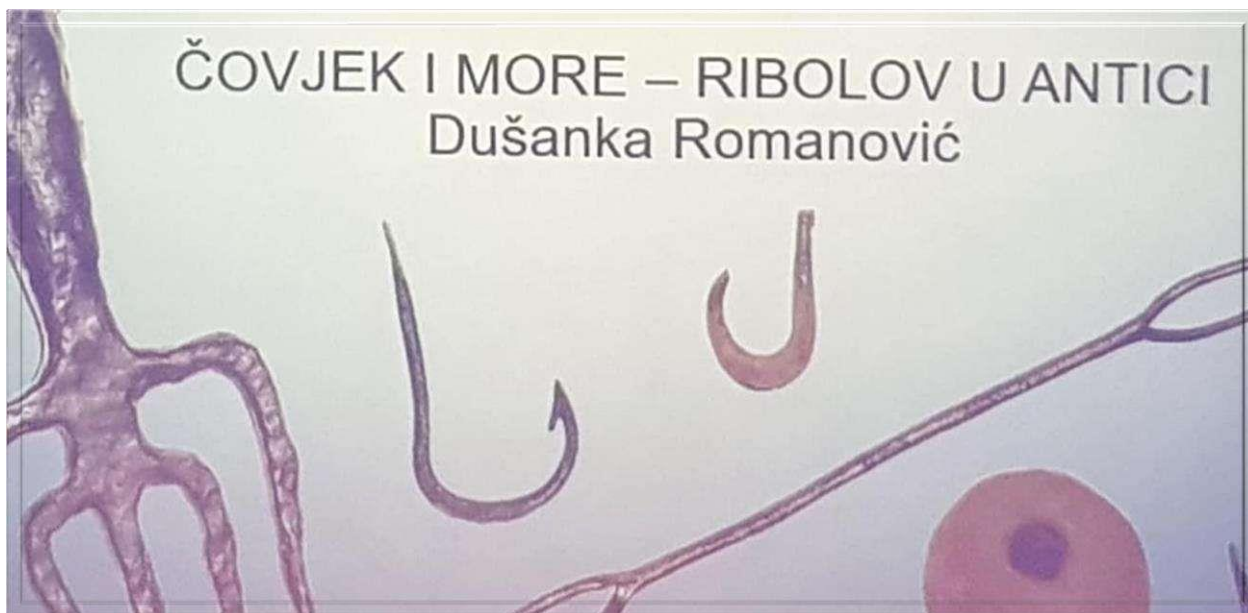

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 7. Arca Adriatica predavanja o maritimnoj baštini - detalji

Prilog 8. Arca Adriatica radionice brodograđevnih vještina

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 9. Arca Adriatica – ogledna slika

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 10. Arca Adriatica radionice mornarskih vještina

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 11. Arca Adriatica ribarska fešta

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 12. Arca Adriatica smotra i regata tradicijskih barki na jedra

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 13. Ribolovno natjecanje Arca Adriatica (vaganje ulova)

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 14. Arca Adriatica veslačka regata

Foto: Marko Valjak / Fiumare

Prilog 15. Malinska - promocija novog turističkog proizvoda

Foto: Mladen Trinajstić / Novi List